

VODA

Boris Šuligoj: Tudi otrokom je jasno, da sta lokalna in državna politika delali narobe, pomanjkljivo in v škodo regiji, ki je do leta 2000 veljala za najbolj propulzivno v državi. Dokler niso iz nje začeli grabiti s prevelikimi grabljami.
Stran 2-4

VODA

Eva Branc: V letih od redukcij leta 1987 je bilo nanizanih mnogo rešitev, uresničena nobena. Pristojni v zadnjih dneh iščejo tako kratkoročne kot srednje in dolgoročne rešitve.
Stran 6-7

VODA

Dorjan Marušič: PIKA potrebuje celotno Primorsko in obratno, povezovanje je nujno za obalno-kraško regijo. Potrebujemo veliko in močno regijo.
Stran 17

Piran - Izola - Koper - Ankaran
vsak mesec brezplačno v gospodinjstva

število 42
avgust 2022

OBALA[®] *plus*

časopis in portal za slovensko Istro
s pogledom na morje

www.obalaplus.si

ANTON BALOH

Stran 12-15

TADEJ ČERNOGA

Stran 36-37

JADRANJE

Stran 32-33

GASILCI

Stran 22-23

POLICIJSKA DRUŽINA

Stran 30-31

DOMAČI SLADOLED

Stran 45

COMUNITÀ AUTOGESTITA COSTIERA DELLA NAZIONALITÀ ITALIANA

Stran 10-11

Spoštovani bralci!

Proti naravi se je težko boriti. Edina možnost je bitka na dolgi rok. Pomanjkanje pitne vode (domačini se zadnjih redukcij pitne vode spomnijo iz začetka 80-tih let) se lahko prepreči, ampak traja leta in leta. Vsi poskusi rešitev težave so se vedno zaustavljali pri ministrih za okolje in prostor. Vsak minister je imel svojo rešitev in predloge prejšnjega zamenjal s svojimi in tako naprej in tako naprej, že vsaj dvajset let in na koncu smo spet pri redukcijah vode. Popolnoma neodgovorna ravnanja vseh dosedanjih vlad nas lahko prepričajo v to, da politika ne odpravlja naših težav. V čem je glavna težava? Po mojem pri pomanjkanju jasnih strateških političnih ciljev. Poglejmo primer nakupa teniških igrišč v Portorožu. Nekaj, kar je prebivalce občine Piran razdelilo, kot že dolgo ne. Za ene so teniška igrišča »sveta« zemlja, ki so jo pametni politiki uspeli zadržati v »naši« lasti in nas tako obvarovali pred grabežljivimi tujci. Tisti, ki so glasovali proti nakupu, so razglašeni za izdajalce, po njihovem prepričanju, se jih bo zgodovina tudi zapomnila kot izdajalce. Za druge pa je ta nakup pravzaprav samo reševanje težav enega tajkuna. Dokazil, da je res obstajal drugi kupec, ni videl nihče in o primerni ceni za teniška igrišča se prepirajo posamezniki, ki so daleč od tega, da bi bili nepremičninski strokovnjaki. Poglejmo nekoliko drugače. Če bi bila strategija piranskih politikov, da ne bodo več pustili niti metra zemlje nedomačinom in da za to, da se ohrani naša zemlja v naši lasti, ni pomembna cena, ker je pomemben samo cilj in to je izgnati iz naše občine tujce, špekulante, tajkune itd., če bi to bila strategija, ki bi jo potrdili na volitvah, ne bi bilo nič narobe. Tako pa se je seveda težko izogniti občutku, da gre za trenutni navdih posameznikov za reševanje nasledlega poslovneža in zato je to situacija, ki je izjemno gojišče za govorice in špekulacije, zakaj je nekdo glasoval tako ali drugače. V vsakem primeru je imel tokrat Gašpar Gašpar Mišič prav, ko je zapisal, da poznamo razvite občine, občine v razvoju in občine z motnjami v razvoju. Glede na redukcije vode, bi lahko na isti način govorili tudi o naši državi.

Tomaž Perovič

VODA SE JE UPRLA. NE LE V ISTRI.

Tudi otrokom je jasno, da sta lokalna in državna politika delali narobe, pomanjkljivo in v škodo regiji, ki je do leta 2000 veljala za najbolj propluzivno v državi. Dokler niso iz nje začeli grabiti s prevelikimi grabljami.

Pravi mali čudež bi bil, če v času, ko to berete, Rižanski vodovod še ni vpeljal redukcije v oskrbi z vodo. Če redukcij še ni, pomeni, da ljudje resno varčujejo in da nekaj ukrepov, ki so jih zastavili v Rižanskem vodovodu, učinkuje. »Vsak dan, ko mine brez zapiranja vodovodnih cevi, razumem kot majhno zmago, saj smo z vsakim dnem bližje dežju in s tem manjšemu številu dni brez vode,« nam je minuli teden povedal Martin Pregelj, direktor Rižanskega vodovoda, kjer zadnji mesec vlagajo izjemne napore, da bi preprečili najhuje. Na vprašanje, kolikšna bi bila škoda, če ostanemo brez vode, nam nihče ne more dati natančnih števil. Vsekakor bo škoda večja, kot

če bi pravočasno skrbeli za primerno in urejeno oskrbo z vodo. Nihče niti ne ve, koliko časa lahko zdajšnji vodni viri vzdržijo. Vemo le, da so tik pred dokončnim zlomom. Problemi, ki bodo sledili, pa so nepredvidljivi. Voda ne bo več pitna, saj bo v vodovodni sistem vdiral umazanija, s tem pa potencialno ogrozila zdravje ljudi, ki življenja brez pitne vode iz pip niso najbolj vajeni. Poleg tega bodo nihanja tlaka v ceveh povzročila veliko škode, cevi bodo dodatno pokale in izgube vode bodo še večje. Nujna bodo draga popravila. Težko je oceniti škodo v kmetijstvu in pridelavi hrane. Veliko kultur je že povsem uničenih, suši se sadno drevje, da o vrtninah in drugih kulturah ne govorimo. Težave ima gospodarstvo. Luka Koper zavrača oskrbo ladij z vodo. Še bolj je na udaru turizem. Brez pitne vode se turisti ne morejo dobro počutiti v teh krajih in bodo odšli. Še posebej, če je glas stalnih prebivalcev uperjen proti njim, ki naj bi bili največji krivci za povečano

porabo vode. Drugače povedano: najprej smo te turiste vabili, zdaj bi jih najraje spodili, češ da so posegli v naš življenjski prostor, ker se nismo znali pravočasno primerno pripraviti na tak položaj.

KDO JE KRIV ZA SUHE PIPE V ISTRI?

V lokalni javnosti se je vnela razprava o tem, kdo je najbolj kriv za nastali položaj in kdo je tisti, ki bi mu smeli ali morali najprej zapreti pipice. Zakonodaja sicer pravi, da je za oskrbo z vodo odgovorna gospodarska javna služba, ki jo morajo zagotavljati lokalne skupnosti. S tega zornega kota bi lahko površen opazovalec ocenil, da so za položaj krive štiri istrske občine. Toda položaj Istre je vendarle nekoliko bolj kompleksen, saj je vsem znano, da ima Istra malo, za taka sušna leta premalo, pitne vode.

V Ustavi je 70. a člen, ki govori o pravici do pitne vode, to pravico pa mora lokalni skupnosti zagotoviti država. Ne more, denimo, piranska občina v komenski ali postojnski občini sama črpati vode iz katerega koli vira. Tako kot piranska občina sama ne gradi avtoceste, bi morala država Istro zagotoviti vodni vir in tega doslej država Istri ni zagotovila, zato je očitek na račun zapostavljenosti Istre v tej državi več kot utemeljen. Istra se je še enkrat izkazala pripraven prostor za zaslužek, rekreacijo, zabavo in pobiranje davščin, vanjo pa širša skupnost vse premalo vlaga. Za preveliko zapostavljenost Istre v državnem okviru so resda res najbolj odgovorni ali vsaj izpostavljeni župani in vsi njeni predstavniki v državnem zboru ter drugih državnih službah zadnjih 40 let. To pomeni, da je za tak mačehovski odnos odgovornih veliko ljudi. Še najšibkejša točka Istre je njena prislovična skreganost, razdeljenost na majhne in premalo vplivne dejavnike ter kadre, pa tudi pripravljenost mnogih, da za svoj majhen interes prodajo usodo istrske regije.

Pomanjkanje vode je tudi posledica stihijskega razvoja, ki se je začel že kmalu po drugi svetovni vojni, ko so demografsko izpraznjen prostor naselili ljudje, ki niso najbolje razumeli principov gospodarjenja Istre. Tako so v 60-tih in 70-tih letih do te mere razvili gospodarstvo, da je sredi osemdesetih začelo zmanjkovati vode. Leta 1987 so uvedli redukcije.

NI RES, DA SO VODO V ISTRI ZANEMARILI

Stari Istrani so zelo skrbeli za vodo. Samo Piran je imel (ima) dva velika zbiralnika vode (Prvomajski

trg in minoritski samostan). Številne količjak bogatejše hiše, kot na primer Tartinijeva hiša, so imele velike cisterne. Tudi območje današnje osnovne šole Cirila Kosmača so stari Pirančani imenovali Fontane, ker je bilo tam več vodnjakov. Še zdaj vem vsaj za enega, ki celo v tej suši še ni presahnil. Toda Istrane je najprej razvadila italijanska oblast, ki je v času fašizma leta 1935 zgradila kar obsežen in velik vodovodni sistem. Po vojni je sledilo obdobje velikih gradenj tovarn in hotelov, počitniških domov in stanovanj. Število prebivalcev se je podvojilo (s 47.000 jih je zdaj skoraj 94.000), dodati pa moramo še vsaj 30.000 turistov v poletnih mesecih.

Nikakor ne drži, da po redukcijah vode v osemdesetih letih lokalna oblast in Rižanski vodovod nista ničesar ukrenila. Že leta 1988 je hrvaška Istra pridobila veliko zajetje Butoniga, kar je omogočilo, da se je slovenski del Istre nekoliko trdnje oprijel vodnega vira Mirne iz Gradol. Ta še zmeraj v majhni meri oskrbuje slovensko Istro, skupaj z virom v Bužinih in Gabrijelih prejema poleti skoraj eno tretjino potrebne pitne vode, vendar se v suši tudi ta sprti krči. Nekaj let po redukcijah iz 1987 je Rižanski vodovod začel z vrsto investicij, ki so bistveno izboljšale vodovodno omrežje v slovenski Istri. Najprej so zgradili povezovalni cevovod iz Rodika, ki pripelje dodatno vodo s Krasa. Te bi moralo biti poleti 130 litrov na sekundo, vendar je zdaj Kraški vodovod spušča le približno 95 litrov. Zgradili so

sodobno vodarno v Cepkih, magistralni vodovod med vodarno in Piranom, več vodohranov (kar dva na Valeti), obnovili so precej puščajoče staro vodovodno omrežje in bistveno zmanjšali izgube vode v ceveh pod zemljo, vpeljali so sodobni sistem telemetrije za krmljenje vodnih virov ... Skupaj so v 18 letih investirali za kakih 100 milijonov evrov. Če teh izboljšav ne bi bilo, bi letos ostale istrske pipe suhe že junija meseca, saj obilnejšega dežja že od lanske jeseni ni bilo.

VELIKO ČASA IN DENARJA ZA ISKANJE VODNEGA VIRA

Problem je torej vodni vir. Tudi tukaj ni manjkalo pobud, študij in projektov, ki so jih izdelali in drago plačevali v Rižanskem vodovodu. Med prvimi je bil predlog, da bi vodo pripeljali iz Malnov pri Postojni, vendar jim tega vira niso dovolili. Zatem so si omislili zajetje neposeljene dolinice pri Kubeđu, le kakih 200 metrov višje od Rižane, vendar so se uprli naravovarstveniki, češ da bodo območje spravili pod zaščito Nature 2000. Zatem je leta 2003 minister za okolje Janez Kopač (v vladi Antona Ropa) podprl zamisel o zajetju Padeža in Suhorice (to zajetje so resno načrtovali že v času italijanske oblasti v Istri), vendar je kasnejši minister za okolje Janez Podobnik v prvi Janševi vladi leta 2007 preprečil projekt jezua na Suhorici.

Leta 2012 se je devet južnoprimorskih občin odločilo za skupen projekt povečanja črpalnišča

Časopis in spletni portal **OBALaplus**® sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216. ISSN 2670-4609. Izdajatelj MBM MEDIA d.o.o., Portorož. Distribucija preko Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankaran, Koper, Izola in Piran. Število izvodov 25.500. Uredništvo: Pristaniška 14, 6000 Koper, urednistvo@obalaplus.si, 05 9045 710, 040 600 700. Oglaševanje: marketing@obalaplus.si, 040 771 000. Odgovorni urednik Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si. Urednik Tomaž Perovič, tozaz.perovic@obalaplus.si. Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskovar, Nataša Benčič, Dorjan Marušič, Manca Hribovšek, Sabrina Simonovich, Sašo Mejak, Maja Orel Jakič, Andreja Čmaj Fakin, Katja Pegan, Polona Žigo in Eva Branc. Oblikovanje in prelom tiskane izdaje Tedy Grbec, GT-design d.o.o. Urejanje spletnega portala Elvis Dobrilovič. Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov v podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Za nepodpisane vsebine je avtor uredništvo. Komercialna sporočila so ločena od uredniških vsebin. Naročene objave so označene z oznako **®**. Datum izida 27. julij 2022.

Boris Šuligoj

Klariči pri Brestovici. Iz kohezije je bilo zagotovljenih 50 milijonov evrov, od tega bi polovico porabile kraške občine za temeljito ureditev kraškega vodovoda, drugo polovico pa bi namenili črpališču in dodatnemu cevovodu, ki bi vodo pripeljal do Rodika, od tam pa so že dovolj velike cevi do koprške vodarne v Cepkih. Zataknilo se je, ker sežanska občina in Kraški vodovod nista uspela pridobiti več kot 1500 soglasij za služnost na zemljiščih načrtovanega vodovoda. Te služnosti bi po hitrem postopku lahko zagotovila le država, če bi sprejela zakon, uredbo ali državni prostorski načrt. Vendar je tedanja vlada Alenke Bratušek oziroma minister za kmetijstvo in okolje Dejan Židan zavrnil možnost, da bi država pomagala kraškim občinam do gradbenega dovoljenja. In 50 milijonov evrov so zelo veselo preusmerili v severovzhodni del Slovenije, kjer niso imeli problemov s papirji.

Po četrtem neuspelem poizkusu, za katerega nekateri krivijo tudi bivšega koprškega župana, so se v Rižanskem vodovodu nekaj časa ogrevali, da bi poskrbeli naprave za desalinizacijo morja, saj bi tako najhitreje in najceneje prišli do vode. Vendar so to možnost zavrnili, še posebej potem, ko so na Morski biološki postaji izračunali, da bi koncentrirana slana voda, ki bi jo vračali v morje, škodovala okolju.

ZADNJE OPOZORILO - KEROZIN 2019

Zadnje zelo resno opozorilo se je zgodilo junija 2019, ko se je iztiril vlak s kerozinom v Dolu pri Hrastovljah. Nekaj kerozina je steklo v tla, vendar

so v Istri imeli neverjetno srečo, da kerozin ni pritekel do vodnega vira, sicer bi že pred tremi leti ostali več mesecev brez vode. (To seveda ni bila zadnja železniška nesreča, vlak je spet iztiril, k sreči spet brez posledic.) Tedaj je vlada Marjana Šarca obljubila, da bodo v dveh letih poiskali rešitev. Po nastopu Janševe vlade pa je spomladi 2020 minister za okolje Andrej Vizjak nepričakovano obudil projekt zajetja na Suhorici, vendar so se temu zelo odločno uprli kraški župani in civilna iniciativa, ki so prepričani, da bi se morali vrniti k projektu Klariči.

Istrski župani nikakor ne morejo vplivati na kraške župane, da sprejmejo drugačno rešitev. Saj ne nasprotujejo Klaričem, vendar so prepričani, da tudi Klariči niso najboljša, sploh pa ne edina in trajna rešitev. Prav zadnji požar na Krasu bi bil skoraj ustavil dobavo vode iz Klaričev za vse (tudi Kraševce, ki za zdaj nimajo težav z vodo), saj je grozil izpad elektrike, pa tudi, da bodo plameni zajeli prostore črpališča. To se po zaslugi gasilcev ni zgodilo.

ZAJETJA KOT ODGOVOR NA PODNEBNE SPREMEMBE

Še bolj kot požari pa nas lahko skrbi, da suše vse bolj pestijo tudi druge slovenske regije, celo tiste, za katere smo dolgo menili, da bi lahko vodo izvažale. Zdaj ni nihče več trdno prepričan, da ob vseh podnebnih spremembah ne bi zmanjkalo vode celo na Gorenjskem ali v osrednji Sloveniji. V takih okoliščinah pride človeku na pamet njegov tisočletja star izum - zajetja. Za jezovi ali

v zbiralnikih (tudi »štirnah«, če hočete) ljudje spravljajo vodo tedaj, ko je v naravi dovolj ali preveč in vračajo ljudem ter naravi nazaj, ko nastopijo suše. To je več tisočletij znan recept oskrbe z vodo, ki je pomagal številnim narodom do preživetja in razvoja. Kdor danes obiskuje Kreto, Jordanijo in številne druge zibelke civilizacij, težko verjame, da so tam cvetela velika urbana središča in bila polna vode, saj gre za območja, ki so le nekaj tisoč let kasneje del puščave.

Kje bodo Istrani smeli zgraditi zajetje za svoje preživetje, ta trenutek ni povsem jasno. Sedanji minister je obljubil, da bodo nadaljevali s pripravo prostorskega načrta za Suhorico, vendar takšna obljuba niti v največji suši ni najbolj prepričljiva. Takoj ko bo padlo prvo jesensko deževje, se bo problem oskrbe z vodo potopil v zadnji ministrov predal. In potem se bodo vlade menjale, pri čemer bo skrb za reševanje suše prešla na nekoga drugega. Istrani pa se bodo spraševali, kaj morajo pravzaprav narediti, da bodo lahko res uživali 70. a člen Ustave.

Če kdaj, je zdaj trenutek za odločnejši, tudi ultimativni nastop istrskih županov in poslancev. Zdaj je tudi otrokom jasno, da sta lokalna in državna politika delali narobe, pomanjkljivo in v škodo regiji, ki je do leta 2000 veljala za najbolj propulzivno v državi. Dokler niso iz nje začeli grabiti s prevelikimi grabljami. Kasneje bodo poiskali rešitev, revnejša bo ta »naša Istra«, tako »bogata« in »obljubljena« dežela.

DOLCE VITA BY VINAKOPER

ČETRTEK, 18. 8. 2022

VILA TARTINI LOUNGE
PLAŽA STRUNJAN

20.00

DANIELE VITALE
SAX

DRESS CODE:
WHITE

VILA TARTINI
Lounge

La Popsi

VINAKOPER

VEČDESETLETNO ISKANJE VODNIH VIROV

Eva Branc

Letošnja suša je ponovno razgalila težave slovenske Istre pri oskrbi s (pitno) vodo. V letih od redukcij leta 1987 je bilo nanizanih mnogo rešitev, uresničena nobena. Pravica do pitne vode pa je nenazadnje zapisana tudi v slovensko ustavo. Pristojni v zadnjih dneh iščejo tako kratkoročne kot srednje in dolgoročne rešitve, na terenu je bil novi okoljski minister Uroš Brežan, ki se je sestal z župani občin slovenske Istre, na dan pa prihajajo alternative, kako vodo v zadostni količini zagotoviti območju, ki kot zadnji del Slovenije še ni vodooskrben na primerni ravni.

Slovenska Istra na svojem ozemlju nima ustreznega vodnega vira, ki bi zagotavljal potrebne količine pitne vode za svoje občane in tiste, ki delajo ali gostujejo pri njih. "Zaradi nezanesljive oskrbe s pitno vodo občinam slovenske Istre že leta grozi humanitarna in gospodarska katastrofa, do katere bi skoraj prišlo

že pred dvema letoma, ko je zaradi železniške nesreče prišlo do izlitja več tisoč litrov kerozina na vodovarstvenem območju," so pred dnevi v sporočilu za javnost spomnili predstavniki občin Ankaran, Koper, Izola in Piran.

SLOVENSKA ISTRA OSTAJA ČRNA TOČKA

V zadnjih desetih letih je Slovenija v vodooskrbo prebivalstva vložila več kot milijardo evrov in vsa druga večja območja so že rešena, slovenska Istra pa ostaja na tem področju prikrajšana. Postopek priprave državnega prostorskega načrta za zajetje Suhorca se sicer nadaljuje, a je minister Brežan prejšnji teden prisluhnil predstavnikom civilne iniciative Ohranimo Brkine, ki menijo, da to ni rešitev težav z vodooskrbo za vso regijo. Kot rešitev tudi oni predlagajo povezavo vseh vodovodov, kar ne bi bila rešitev le za slovensko Istro, pač pa tudi za Kras in zaledje ter s tem za celotno Notranjsko-primorsko regijo.

Politika rešitve tako išče predvsem v vodnem zajetju Klariči na Krasu, ki je ena od možnosti zunaj prostorskega načrta Suhorca, kot druga se kaže tudi zajetje Malni v Postojni.

RAZSOLJEVANJE PRI NAS NI MOGOČE

Vladi Republike Slovenije je koprski župan Aleš Bržan poslal seznam kratkoročnih, srednjeročnih in dolgoročnih ukrepov za varno oskrbo slovenske Istre s pitno vodo, ob tem pa spomnil, da rešitev z razsoljevanjem morja pri nas ni mogoča oziroma dovoljena. "Iz zelo utemeljenih razlogov. Ne gre le za energijsko potratnost, razsoljevanje v tako plitvem morju, kot je naše, bi povzročilo nepopravljivo okoljsko škodo," je na kratko povzel svarila, ki jih je stroka podala že pred leti.

O tem je v javnosti večkrat spregovoril prof. dr. Vlado Malačič, fizikalni oceanograf z Morske biološke postaje Piran, ki vidi edino rešitev v

vodnem zajetju v Brkinih. "Lahko se uporabi tudi kakšna jama, ki ni svetovni naravni biser, se jo hidrološko izolira in bi še toliko lažje in boljše hranili višek vode tam," je pred dnevi povedal za koprsko televizijo.

REŠITEV TUDI V ZMANJŠANI PORABI

Izr. prof. dr. Gregor Kovačič, predstojnik Oddelka za geografijo na koprski Fakulteti za humanistične študije, pa meni, da je rešitev za pomanjkanje pitne in tudi druge vode v slovenski Istri potrebno iskati v dveh smereh – zmanjšani porabi (ozaveščanje uporabnikov o smotrni rabi) ter zagotovitvi dodatnih vodnih količin. Tudi on meni, da je nedvomno potrebno za to področje poiskati dodatni vir pitne vode, pri čemer se kot najboljša rešitev po njegovem mnenju ponuja povezovanje regionalnih vodovodnih sistemov v zaledju tudi z območja porečja Save (Malni pri Postojni). "Tako bi trajnostno oskrbo

z zadostnimi količinami kakovostne pitne vode za nekaj desetletij zagotovili širšemu krogu uporabnikov," pravi Kovačič.

VODO BI BILO TREBA RECIKLIRATI

Poleg zagotavljanja pitne vode pa bi na območju slovenske Istre ena od bistvenih prioritet moralo biti tudi zagotavljanje vode za namakanje kmetijskih zemljišč. "Letna količina padavin je v povprečju zadostna, da bi se lahko zagotovile zadostne količine vode za namakanje. Potrebno je vodo zajeti v času, ko potrebe za namakanje ni oziroma je majhna. To pomeni, da bi bila potrebna izgradnja več manjših zadrževalnikov vode na različnih lokacijah, kar je ob ustreznem prostorskem načrtovanju vsekakor možno," pravi eden od naših sogovornikov, ki deluje v gradbenem sektorju. Podobno so ugotovili tudi v hrvaškem delu polotoka, kjer praktično "od vedno" koristijo reciklažo odpadne vode, ne le za namakanje

kmetijskih površin, temveč tudi zalivanje drugih zelenih površin in čiščenje ulic. Zato se tam v zadnjem času vse pogosteje načrtujejo in izvajajo različni sistemi za pridobivanje črne (čiščenje sanitarne vode) in/ali sive vode (zbiranje in ponovna uporaba deževnice) ter sistemi črpanja vode iz podzemnih vrtin.

"Trenutno se gradi čistilna naprava sanitarne vode v Rovinju, v Poreču poskusno obratuje čistilnik, občina Bale ima dva takšna čistilnika nekoliko manjše kapacitete in vsi imajo možnost ponovne uporabe tehnološke vode za zalivanje zelenic, pranje ulic," razlaga Ivan Fabris iz gradbenega podjetja I.F. Projekt. Pri nas je zaenkrat Direkcija RS za vode izdala začasno dovoljenje za uporabo Vanganelskega jezera in drugih manjših zajetij za druge, predvsem kmetijske rabe, kjer zalivanje s pitno vodo še vedno ostaja prepovedano.

TAKE YOUR
MOMENT

NAD OBALO
SE JASNI
VEČ KOT POGOVORNI VEČERI

Eva Branc

KAKO BO ISTRSKI TURIZEM ŽIVEL PO IZTEKU BONOV?

Zadnjega junija se je iztekla veljavnost turističnih bonov in bonov 21, namenjenih za gostinstvo, turizem, šport in kulturo, ki so v času koronske krize blažile upad gostov. Glede na vrednost unovčenih turističnih bonov je prvo mesto pripadlo obalno-kraški regiji (88,27 milijona evrov). Med občinami pa po vrednosti koriščenih bonov prvo mesto zaseda Piran. Kakšna pa bo letošnja sezona brez tovrstnih ukrepov? "Domačih gostov je res manj, a jih precej uspešno nadomeščajo tuji turisti," pojasnjujejo v Turističnem združenju Portorož. Podobno ugotavljajo tudi hotelirji na slovenski Obali.

Junija so v vseh nastanitvenih kapacitetah občine Piran zabeležili 256.585 prenočitev, kar je 51 odstotkov več kot lani, 140 odstotkov več kot leta 2020 in 14 odstotkov več kot leta 2019. "K odličnemu rezultatu je zagotovo pripomoglo srečanje motoristov Harley-Davidson pa tudi dejstvo, da so Slovenci pohiteli z unovčenjem bonov," pravijo v TZP.

Po podatkih Finančne uprave RS (Furs) so upravičenci unovčili 86 odstotkov vrednosti obeh bonov, kar predstavlja 468,4 milijona evrov. Neporabljenih jih je ostalo za 75,27 milijona evrov. V hotelih občine Piran je bilo junija ustvarjenih

140.000 prenočitev, to je 52 odstotkov več kot lani, 174 odstotkov več kot predlani in 1 odstotek manj kot leta 2019. Domači gostje so ustvarili 48 odstotkov vseh prenočitev.

V enajstih dneh julija pa so v Piranu zabeležili približno 51.500 hotelskih prenočitev, kar je 4 odstotkov manj kot lani, 10 odstotkov več kot predlani in 10 odstotkov manj kot leta 2019. Domači gostje so v teh enajstih dneh ustvarili 29 odstotkov vseh hotelskih prenočitev. Največ turističnih bonov so državljani izkoristili v hotelskih namestitvah, in sicer 1.125.245. Sledijo apartmaji s 315.666 unovčenimi boni, apartmajska naselja (155.653) in kampi (129.077).

"Iz tega kratkega obdobja in samo iz hotelskih podatkov težko sklepamo, ali je prišlo do upada gostov. Po naših informacijah je zasedenost nastanitve še vsaj do konca septembra zelo dobra, dosega tudi dobre cene. Domačih gostov je res manj, a jih precej uspešno nadomeščajo tuji turisti. Tudi v TIC-ih opažajo več tujih gostov kot doslej," opisujejo v TZP.

VEČ KOT POLOVICA JE GOSTOV IZ TUJINE

V portoroških hotelih LifeClass zasedenost kapacitet presega njihova pričakovanja. "Upada

gostov še ne beležimo, prav nasprotno, lahko rečemo, da smo s trenutno zasedenostjo in številom rezervacij zadovoljni. V tem obdobju dosegamo primerljivo število rezervacij z letom 2019. V prvi polovici leta smo gostili dobrih 40 odstotkov slovenskih gostov, ostalo so Avstrijci, Nemci, Madžari, Srbi," opisujejo v LifeClassu, kjer so v drugi polovici junija zaznali več rezervacij domačih gostov s turističnimi boni.

Delno ali v celoti je bon 21 unovčilo 1.873.836 upravičencev (od tega 410.549 upravičencev v več delih), 129.528 pa jih je bon preneslo na drugo osebo. Kot kažejo podatki Fursa, je 635 upravičencev bon koristilo v več kot 10 delih, rekorder pa je bon razdelil na 45 delov in ga unovčil pri istem izvajalcu.

Opažajo tudi, da se še vedno pojavlja zelo veliko last minute rezervacij. "To je opazno pri vseh gostih, tako domačih, kot tujih. Iz tega razloga trenutno beležimo nekoliko več rezervacij v začetku sezone. Povpraševanja za poletno sezono prejemamo s strani domačih gostov, Avstrijcev, Italijanov in Madžarov. V primerjavi s preteklim letom pričakujemo porast gostov iz glavnih tujih emitivnih trgov," opisujejo.

Glede na vrednost unovčenih turističnih bonov je prvo mesto pripadlo obalno-kraški regiji (88,27 milijona evrov). Sledijo ji savinjska (50,27

milijona evrov), gorenjska (47,50 milijona evrov), pomurska (32,24 milijona evrov), goriška (18,18 milijona evrov), posavska (17,04 milijona evrov), osrednjeslovenska (15,99 milijona evrov), jugovzhodna (13,5 milijona evrov), podravska (12,19 milijona evrov), koroška (3,27 milijona evrov) in primorsko-notranjska regija (2,55 milijona evrov).

Z junijsko zasedenostjo pa so zadovoljni v hotelu Grand Koper, saj so bili na določene termine celo razprodani, v povprečju pa dobro zasedeni. V juliju in avgustu zaenkrat projekcije kažejo na 70 odstotkov zasedenost, pri čemer bo v avgustu zasedenost predvidoma višja kot v juliju.

BONI SO ZAGOTOVO POSPEŠILI POVPRAŠEVANJE NA DOMAČEM TRGU

"Delni upad domačih gostov zaradi izteka

veljavnosti turističnih bonov bo gotovo prisoten, vendar je za konkretnije številke potrebno še nekoliko počakati," še pravijo.

Med občinami pa po vrednosti koriščenih turističnih bonov prvo mesto zaseda Piran. Sledijo Moravske Toplice, Kranjska Gora, Brežice, Izola, Podčetrtek, Bohinj, Koper, Bled in Ljubljana.

Tudi v Savi Turizmu menijo, da so turistični boni v zadnjih letih vzbudili povpraševanje na domačem trgu ter pripomogli predvsem k zasedenosti glavne sezone v celotni turistični panogi v Sloveniji. Turistični boni so v zadnjih mesecih pred iztekom predstavljali približno 10 odstotkov vseh prihodkov v njihovi skupini, kjer trenutne rezervacije nakazujejo malce višjo zasedenost v času poletnih počitnic v primerjavi z zadnjim predkoronskim letom 2019 in primerljivo z letom 2021. "Trenutno se beleži

najvišja zasedenost na slovenski obali – med 70 in 90 odstotkov, odvisno od nastanitve, kjer se tradicionalno prej zapolnijo kapacitete," pravijo in dodajajo, da glede na trend rezervacij v zadnjem hipu pričakujejo še nadaljnjo rast zasedenosti.

Trenutno je v njihovih nastanitvah na obali, torej v Bernardinu, San Simonu in Salineri delež domačih gostov približno 40 odstotkov, delež tujih gostov pa 60 odstotkov. Ti prihajajo predvsem iz bližnjih držav: Avstrije, Nemčije, Češke, Madžarske, Poljske, Italije, Srbije, Belgije, Nizozemske.

"Trenutni podatki o zasedenosti do konca leta so zelo dobri. Vsekakor pa bodo rezultati v drugi polovici leta 2022 v veliki meri odvisni od razvoja situacije v Ukrajini in epidemiološke slike v jeseni," so nam v Savi turizmu še odgovorili na vprašanje o napovedih za naprej.

POLETNI DAN PO VAŠI MERI

Čas za plažo je v poletnem obdobju po navadi omejen na obdobje dopusta, saj nas misli na čakanje na pregretem asfaltu in dolga vožnja do plaže odvrneta od še tako vabljive sence borovcev in prijetnega šumenja valov. Temu se izognete, če izberete pravo lokacijo. To pa ne bo težko, saj so v Life Class Hotels & Spa v Portorožu pripravili nekaj za vsak okus, interes in del dneva.

9.00

Jutro pričnite zokusnim zajtrkom sestavljenim iz sadnega smutija, izvrstne kave in rahlega francoskega rogljčka, ki jih bodo za vas sveže pripravili in postregli v **Cafe Centralu**.

10.00

Le korak čez cesto vas pričakuje petzvezdična Plaža Meduza, ena najbolj zelenih plaž pri nas. Nahaja se na obalnem pasu ob Hotelih LifeClass Portorož, kjer že vrsto let skrbijo za njeno urejenost.

Petzvezdična **plaža Meduza Exclusiv** vas bo razvajala na mehkih, oblazinjenih ležalnikih, paviljonu za pare, paviljonu za družine ali v ekskluzivni morskem paviljonu, ki s svojo okolico poskrbijo, da se čas ustavi.

11.00

Sladole in sreča gresta z roko v roki. V **Cafe Centralu**, boste izbirali med okusi, ki so jih navdihnili topli, poletni dnevi in hrana na čudovitih lokacijah. Za vas so pripravili okus Skuta, fige in orehi, Karamelo s solnim cvetom, Lešnik Piemonte, Pistacijo Sicilija in hišni okus Petite Blonde, pri katerem bo težko ostati pri prvi kepici.

12.00

Tople urice preživite v zdravi senci. Odločite se za enega od lepotno-sprostitvenih tretmajev Summer Hits iz **Term Portorož**. Thalasso Detox masaža z brinjevim oljem in slanico pospešuje izločanje toksinov iz telesa in pomaga pri odpravljanju občutka težkih nog, ki je ob prehodih v klimatizirane prostore pogost. Koža vam bo poleti hvaležna za dodatno pozornost. Svetujemo vam, da preizkusite Thalio - intenzivno anti-age nego obraza z olji morskih alg, sezama, riževih zrn, karitejevega masla in vitamini. Aktivne učinkovine kože intenzivno nahranijo in obnovijo medtem, ko vi uživate.

14.00

Na terasi **restavracije Meduza**, ki se nahaja na portoroški plaži se boste razvajali z izbrano ponudbo enajstih vrst slastnih pic in ponudbo osvežilnih solat, ki bodo zadovoljile okuse še tako izbirčnih članov omizja.

20.00

Najlepše poletne spomine ustvarjamo prav sedaj, zato bodo pestri glasbeno-plesni večeri v **LifeClass Hotels & Spa** nekaj, kar ne gre zamuditi.

Vsak petek se boste, ob 20.00 uri, na terasi restavracije Meduza, preizkusili v latino plesih plesne šole **Soy Cubano**, v Cafe Centralu pa od 20.00 ure dalje ob ponedeljkih, torkih, četrtek in petkih ob nastopu izkušenega pianista.

Vsak četrtek bo rezerviran za glasbo v živo. Ob 20.00 uri bodo sobotne večere popestrili izkušeni pevci in glasbeniki, ki bodo večerji v restavraciji Meduza dodali romantičen pridih.

Za tiste, ki si želijo druženja ob okusnih, lokalnih jedeh pa bo pravi naslov Istrian Bistro & Tapas bar. Družbo bo ob aperitivu in chefovih izbranih tapasih, v četrtek, ob 20.00 uri, popestril akustični nastop pevskih duetov.

LE ATTIVITÀ DELLA CAN COSTIERA

PROTOCOLLO D'INTESA TRA FRIULI VENEZIA GIULIA E CAN COSTIERA-ATTENZIONE ALLE LINGUE MINORITARIE

Soddisfazione e grandi aspettative dalla futura collaborazione. Sono i sentimenti che hanno accompagnato a Trieste la firma il Protocollo d'Intesa tra la Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia e la Comunità Autogestita Costiera della Nazionalità Italiana per la collaborazione in campo istituzionale e amministrativo in particolare nell'ambito della normazione e standardizzazione della terminologia giuridico-amministrativa. Il Presidente della CAN Costiera, Alberto Scheriani lo ha definito un giorno di festa, anche per essere stato ricevuto assieme ai suoi collaboratori nello splendido palazzo, sede della Giunta Regionale. Come rilevato dall'Assessore regionale alle autonomie locali, funzione pubblica, sicurezza, immigrazione, Pierpaolo Roberti, l'intesa dimostra la buona volontà delle due parti di intensificare i contatti già esistenti nella tutela della lingua italiana in Slovenia e slovena in Italia, tra l'Ufficio centrale regionale FVG per la lingua slovena e l'Ufficio per il bilinguismo presso la Can Costiera. Ha auspicato siano fatti quanto prima altri passi sul cammino della cooperazione. Il Presidente Scheriani, da parte sua, ha sottolineato quando i contatti con la Regione FVG siano importanti per la Comunità

nazionale italiana. Ha citato le opportunità che il protocollo d'intesa porta negli sforzi tendenti alla tutela delle lingue minoritarie da ambedue le parti del confine. Ha ricordato il lungo cammino che ha portato all'apertura dell'Ufficio per il bilinguismo a Capodistria, traguardo raggiunto grazie all'impegno di Felice Žiža, deputato della CNI al Parlamento sloveno, anch'egli presente a Trieste. Scheriani ha citato ancora le difficoltà che s'incontrano ogni giorno nel capodistriano per l'affermazione dell'italiano, con traduzioni imprecise "che richiedono immediati interventi per essere migliorate". Il Protocollo d'intesa con la Regione Friuli Venezia Giulia- sempre

secondo Scheriani- s'innesta perfettamente in questi sforzi. Il Segretario della CAN Costiera, Andrea Bartole, ha rilevato come in passato vi siano già stati importanti contatti bilaterali, nati dalla reciproca necessità di giungere a scambi di buone prassi e come le relazioni vengono ora istituzionalizzate, spianando la strada a future iniziative per la tutela delle lingue italiana e slovena, come possono essere convegni, laboratori, la creazione di una banca dati comune per la terminologia nei vari settori e altro ancora. L'Assessore Roberti e il Presidente Scheriani hanno poi proceduto alla firma del Protocollo d'intesa.

IL BILANCIO DEI PRIMI DUE MESI IN PARLAMENTO- SI LAVORA ALL'ACCORDO DI COALIZIONE

Il Parlamento sloveno ha ufficialmente chiuso la sessione primaverile del 2022 e i deputati dal 15 luglio sarebbero in vacanza. Gli strascichi dei dibattiti politici fin qui svolti con veti sospensivi e richieste di referendum su alcune importanti leggi, li costringeranno a ritornare aula ancora alcune volte nei mesi più caldi. Ne abbiamo parlato con il deputato al seggio specifico della CNI, Felice Žiža. "Il governo ha iniziato a lavorare subito a pieno regime, sebbene abbia dovuto fare i conti con le numerose leggi presentate dall'opposizione per ritardare le riforme annunciate dal gabinetto di Robert Golob. In particolare è stato rinviato l'allargamento dell'esecutivo a tre nuovi ministeri- che andrà a referendum. Altrettanto accadrà per le nuove norme sulle attività mediche, riferite alla lotta al Covid. La coalizione di maggioranza dispone, però, di un numero

sufficiente di voti per superare questi ostacoli. Si arriva a quota 55, compresi quelli delle due Comunità nazionali. Per noi è di rilievo la legge sulla RTV di Slovenia, che porterebbe ad una riorganizzazione dell'ente, ma sarà anche questa sottoposta al referendum popolare. Per la CNI non cambia nulla direttamente. Rimarrebbe invariata anche la nostra rappresentanza nel Consiglio di amministrazione, dove il numero degli altri consiglieri sarà ridotto. Volgendo lo sguardo all'immediato futuro ci attendono nuove consultazioni con il premier per definire l'accordo di collaborazione con le Comunità nazionali italiana ed ungherese. In giugno abbiamo conferito con Golob, con il capogruppo del Movimento libertà alla Camera, Borut Sajovic e con il loro deputato isolano, Robert Janev. Stiamo stilando l'accordo di coalizione. Il testo è quasi pronto, ma

prima che diventi pubblico andrà presentato ai consiglieri della CAN Costiera. Il suo presidente, Alberto Scheriani, ha dato un importante contributo alla sua preparazione. Comprenderà tutti i punti principali per la CNI. Si partirà dalle scuole con le competenze linguistiche dei docenti e dell'edilizia, per passare all'informazione con il turn-over a Radio e Tv Capodistria, altri mezzi per migliorare i programmi e per la sua diffusione su tutto il territorio della Comunità nazionale italiana in Istria e a Fiume. Il governo sosterrà altre cinque leggi importanti per i gruppi etnici. Nei giorni scorsi ho avuto modo di conferire con il Ministro per l'ambiente, Uroš Brežan, nell'ambito della sua visita nel capodistriano per risolvere l'emergenza idrica" è stato il veloce bilancio presentato dal dottor Žiža.

INCUBATORE CREATIVO ISTRIA- I PRIMI IMPRENDITORI SUL MERCATO CON LE LORO IDEE

Sono stati presentati a Santa Lucia i primi risultati concreti del Progetto Incubatore creativo Istria. Coordinato dall'Unione Italiana, in collaborazione con la CAN Costiera, la Scuola Media "Pietro Coppo" e grazie al supporto di META Group, del Forum italo-sloveno e di altri soggetti, è servito prima a formare e poi a lanciare sul mercato alcuni giovani imprenditori. L'accento del corso è stato posto sull'innovazione, sull'approccio al mondo degli affari con strumenti moderni, richiesti dall'economia contemporanea. Marko Gregorič dell'Ufficio Europa dell'UI, presentando il lavoro svolto, ha rimarcato la stretta collaborazione tra le istituzioni CNI, ma anche la maturata coscienza che era indispensabile aprirsi al territorio, per trovare appoggio importanti, come quello del GAL- Gruppo d'azione locale Istria. Cenni di saluto sono stati portati dal Presidente dell'Unione Italiana, Maurizio Tremul, dal vice-ambasciatore d'Italia a Lubiana, Ivo Polacco, dal Presidente del Comitato scientifico del progetto, Juri Giacomelli, nonché dal Presidente della CAN Costiera e Preside della Scuola Media Pietro Coppo, prof. Alberto Scheriani. Quest'ultimo ha

rilevato come l'opportunità offerta dal progetto sia importante per i giovani, che lui da insegnante, ha sempre avuto a cuore, ma anche per le moderne attrezzature fornite alla sua scuola, che consentiranno agli studenti di passare alla teoria alla pratica nella conduzione di imprese. I manager di META Group hanno poi introdotto la presentazione dei premiati nel progetto. Sono state scelte le proposte imprenditoriali di Dyego Tuljak e Alex Zigante, che hanno lanciato l'idea di produrre collagene come integratore alimentare, ricavato dalle meduse. Considerata la loro massiccia presenza nei nostri mari potrebbero

essere sfruttate a scopi economici, tutelando anche l'ambiente e le attività legate al mare come il turismo. L'altra impresa premiata, ideata da Jaka Mrak e Izidor Rojs, si occuperà di soluzioni virtuali per la visita a distanza di appartamenti e altri immobili. Hanno messo in risalto il risparmio di tempo per acquirenti e venditori, nonché la possibilità di verificare con calma, da casa propria, le peculiarità degli affari che curano. Con i loro collaboratori potranno usufruire gratuitamente sino alla fine dell'anno degli spazi dell'Incubatore d'impresa dell'Unione Italiana a Santa Lucia.

CAN COSTIERA- FURS CAPODISTRIA: PROFICUO INCONTRO DI LAVORO

Incontro di lavoro tra la CAN Costiera, rappresentata dalla vicepresidente Linda Rotter, dalla collaboratrice professionale Vita Valenti e dalle dipendenti dell'Ufficio per il bilinguismo Kim Jakopič e Chiara Vianello, con il vicedirettore del FURS di Capodistria Nedjan Jerman e le responsabili di vari settori Martina Angelini, Vanesa Markočič, Nives Kukovec e Mojca Fonda. Al centro dell'incontro l'attuazione del bilinguismo da parte dell'Amministrazione finanziaria. Quest'ultima ha più volte ribadito che, in base alla più recente interpretazione delle norme di legge, tutti i cittadini residenti sul territorio nazionalmente misto hanno diritto all'utilizzo della lingua italiana nei procedimenti e nelle comunicazioni con gli enti pubblici, indipendentemente dal fatto che si tratti di un appartenente alla Comunità nazionale italiana

o meno. Ciò costituisce un traguardo importante per la CNI, in quanto, in precedenza, l'applicazione del bilinguismo da parte dell'Amministrazione finanziaria continuava ad essere restrittiva a favore dei soli cittadini sloveni, appartenenti alla CNI, come riportato da alcune segnalazioni pervenute all'Ufficio per il bilinguismo negli ultimi mesi. Inoltre, l'Amministrazione finanziaria si è detta pronta a integrare il sito web e rendere così disponibili in lingua italiana ulteriori informazioni chiave sui servizi del FURS che al momento sono ancora assenti. In maniera analoga, si è concordata la necessità di garantire la versione italiana del portale e Davki, attualmente disponibile soltanto in lingua slovena e inglese. Punto importante dell'incontro anche il corso "Alfabetizzazione fiscale dei giovani", organizzato dal FURS in collaborazione con il Ministero

dell'Istruzione, della Scienza e dello Sport, l'Istituto dell'Educazione della Repubblica di Slovenia e l'Ufficio del governo della Repubblica di Slovenia per la Comunicazione e rivolto ai bambini e ai ragazzi delle scuole elementari e medie. Scopo del progetto, che nelle scuole della CNI viene svolto in italiano, la sensibilizzazione dei giovanissimi su svariate tematiche di natura fiscale. Su questo punto è stato concordato che sarà la CAN Costiera a coordinare il progetto in collaborazione con le scuole della Comunità nazionale. I presenti hanno infine discusso la possibilità di organizzare un progetto simile anche per i connazionali di tutte le età, in modo da fornire supporto e informazioni utili in lingua italiana a chiunque lo richieda.

UFFICIO PER IL BILINGUISMO

INCONTRO CON LE TRADUTTRICI DEI QUATTRO COMUNI ISTRIANI

Nelle ultime settimane, le collaboratrici dell'Ufficio per il bilinguismo, Kim Jakopič e Chiara Vianello, hanno incontrato le traduttrici dei quattro Comuni istriani: Nataša Tončetič (Isola), Visam Bajt (Pirano), Nina Kasal (Capodistria) e Linda Rotter (Ancarano). Tema dell'incontro, la presentazione dell'Ufficio per il bilinguismo, delle sue attività svolte dalla sua costituzione, nonché lo scambio di

competenze e buone pratiche per quanto concerne la traduzione in ambito giuridico-amministrativo. Altro punto discusso, l'utilizzo degli strumenti di traduzione assistita e la necessità di dar vita a una base terminologica comune da utilizzare per uniformare le traduzioni a livello locale. Sono state condivise, inoltre, le esperienze e le problematiche reciproche riscontrate durante il

lavoro di traduzione. L'Ufficio per il bilinguismo auspica la creazione di una rete di collaborazione e supporto e prevede di organizzare, in autunno, un incontro tra le traduttrici dei Comuni e gli esponenti del settore. Le traduttrici si sono dette soddisfatte dell'incontro e hanno espresso la loro piena disponibilità.

UFFICIO PER IL BILINGUISMO

ANTON BALOH

Človek, ki 40 let dela v šolstvu. Mnogi ga imajo za legendo. Sam sebe ne. "Kamor sem prišel, sem opravil svoje delo in to je to," pravi. Začel je v Kortah, nato dolgo delal v Kopru, odšel v Ljubljano in se vrnil v Koper in nato v Izolo, kjer je ravnatelj osnovne šole Vojke Šmuc. Nagovarjali so ga, naj kandidira za župana. "Za funkcijo župana so potrebni kompromisi, ki bi jih osebnostno najbž težko sprejel. Še najbolj me k odmiku od te funkcije nagovarja moj čustveni del, po horoskopskem znamenju sem škorpion, znak, ki gori in tudi trpi, sem občutljiv, kar se tiče žalitev, pritiskov, neresnic, trdno stojim za svojimi vrednotami,..." Dolga leta je vodil pevske zборе po Primorskem in v zamejstvu, več kot desetletje pa je bil predsednik Zveze pevskih zborov Primorske, ki povezuje 170 društev in preko 5000 pevcev. Tudi zato je na Primorskem redkokdo, ki ga ne pozna.

Zakaj ste se odločili za šolstvo?

Naključje. Obiskoval sem pedagoško gimnazijo v Kopru, naravoslovno smer in osebna situacija v družini je botrovala odločitvi, da nisem šel študirat v Ljubljano. V dveh letih sem uspešno zaključil Pedagoško akademijo za razredni pouk v Kopru ter takoj dobil službo v Kortah, na podružnični šoli Osnovne šole Vojke Šmuc Izola. Pravzaprav so me v Korte kar poklicali. Kot mlad učitelj, 21 let sem štel, sem se poleg rednega dela posebej ukvarjal z glasbenim poukom, športno vzgojo, kar so mi starejši kolegi in kolegice z veseljem prepustili. V šoli v Kortah je bila dobra pedagoška ekipa, imel sem čudovitega mentorja, kar je v prvih letih pedagoškega dela izjemno pomembno. V sedmih letih službovanja sem spoznal in privzel vrednote našega poklica, ki me spremljajo še danes: humanost, socialna enakost, skupnost, timsko delo, pravičnost, enake možnosti,...

Kaj je najbolj pomembno pri delu z otroki?

Pristnost, razumevanje njihovega sveta in igrivost znotraj opravljanja "resnega in pomembnega" učiteljskega poklica. V delu moraš uživati, to pa pomeni, da si sproščen, da sprejemaš izzive... otroci te začutijo kot nekoga, ki je njihov, kot tovariša, ne kot učitelja. To je seveda lažje doseči pri majhnih otrocih, kjer se njihov svet v desetletjih nasploh ne spreminja prav mnogo, pri starejših pa potrebuješ izkušnjo odnosa s "pubertetniki", kar je svojevrsten izziv, ki je močno odvisen od časa in družbenih stvarnosti, izzivov, v katerih mladostniki odraščajo – le-ti pa se iz leta v leto "drugačijo".

Kam ste odšli iz Kort?

Ko sem nedavno razmišljal, kako je tekla moja poklicna pot, sem ugotovil, da sam pravzaprav

nikoli nisem iskal službe, vedno me je nekdo poklical, povabil, ponudil določeno delovno mesto. Tako so prav v to pisarno, kjer sediva danes (pisarna ravnatelja osnovne šole Vojke Šmuc v Izoli), leta 1987 poklicali z Zavoda za šolstvo in povedali, da se želijo pogovoriti z menoj. Najprej sem se vprašal, kaj sem naredil narobe, ker je bil Zavod za šolstvo tedaj inšpekcijska služba. Predlagali so mi, naj se prijavim na njihov razpis za pedagoškega svetovalca – inšpektorja, ker so pri meni zaznali lastnosti in znanja, ki bi jih želeli v svoji ekipi. In sem se! Sedem let sem delal tam, med drugim na pomembnem projektu uvajanja začetnega naravoslovja in konstruktivističnega načina poučevanja mlajših šolarjev. Tedaj je bilo obdobje tranzicije iz Jugoslavije v samostojno Slovenijo, kar na šolskem polju ni bilo enostavno. Oblikovali smo nove učne načrte, spreminjali predmetnik osnovne šole, družboslovni predmeti so dobivali nove vsebine samostojne države.

Po sedmih letih so me povabili na Osnovno šolo Anton Ukmar v Koper. Devet let sem bil

ravnatelj otrokom na Markovcu in v Žusterni, ravno v obdobju, ko smo prehajali iz osemletke v devetletko in iz dvoizmenskega v enoizmenski pouk, ko smo uvajali prve računalnike, ... V tem času pa smo šolo tudi dogradili, posodobili in jo programsko strokovno uspešno postavili v istrski in slovenski pedagoški prostor.

Po devetih letih službovanja na "Ukmarju", me je poklicala dr. Lucija Čok, rektorica komaj nekaj mesecev ustanovljene Univerze na Primorskem rekoč, da bodo gradili Univerzo na Primorskem in da potrebujejo nekoga, ki ima izkušnje z zakonodajo, vodenjem, gradnjami... in mi predlagala, naj kandidiram na razpisu za glavnega tajnika univerze. Prijavil sem se in bil sprejet kot prvi glavni tajnik Univerze na Primorskem. Spet je bil to "krizni management", vse na novo, vse prvič na Primorskem, predvsem pa drugače od že obstoječih univerz v Ljubljani in Mariboru.

Trinajsto leto mojega delovanja na Osnovni šoli Koper me je nepričakovano, iznenada in odločno

k sodelovanju povabil takratni šolski minister dr. Jernej Pikalo in predlagal, naj prevzamem vodenje Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport. Direktor direktorata za osnovne šole in vrtce sicer upravlja z več kot polovico sredstev celotnega ministrstva (preko milijarde evrov), želeli pa so si, poleg vodstvenih sposobnosti, tudi osebo, ki bi poznala šolsko stvarnost in to ne zgolj v teoriji, nekoga, ki ni konflikten, ki pozna diplomacijo in je hkrati povezovalen.

Vam je to godilo?

Bil sem začuden, zelo sem namreč zahteven do sebe in tudi do drugih, glede dela, seveda, rad pa delam v timu z ljudmi z različnimi pogledi in idejami, saj le to rojeva novosti (če vsi enako mislimo, ostanemo tam, kjer smo...). Sem pa zahteven do procesov, želim aktualne in drzne programe, projekte, rad imam red in urejenost. Premislil sem o ponudbi in si rekel, da velja pogledati, kaj se s šolstvom dogaja na državnem nivoju. Minister me je prepričal in ni mi žal. Eno leto je bilo mirno, potem pa... covid čas. Ponovno "krizni management". Nikoli si nisem mislil, da bo ravno mene in to na tej funkciji, doletelo kaj takega. Morali smo se odzvati hipoma, odločno, biti pozorni v komunikaciji s šolami, s terenom, sodelovati z drugimi ministrstvi – zlasti z Ministrstvom za zdravje in Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti – povsem drugače kot običajno. Najtežje so bile prve odločitve o zaprtju šol, kar se ni zgodilo že več kot stoletje.

Vaše najtežje obdobje?

Niti ne. Največ izzivov je bilo na Univerzi. Tam je bilo zelo razburkano, tako politično kot tudi vsebinsko. Covidni izziv je bil sicer organizacijsko, strokovno in vsebinsko zahteven, odgovornost pa ministrova oz. ministričina. Ministrica Simona Kustec je v enem letu izkoristila možnost, da je zamenjala vse kadre na vodilnih funkcijah, tudi mene. Zanimivo, na začetku mi je predlagala, da bi bil njen državni sekretar. Odgovoril sem ji, da je to povsem politična funkcija, jaz pa sem praktik in v vrednotah levo usmerjen, kar je bilo v tedanji vladi bogokletno. V tem covidnem letu smo cele dneve, sobote in nedelje odpirali in zapirali šole, komunicirali, se dogovarjali, ... Predšolskega in osnovnošolskega "polja" ni poznala in dejansko sem ga koordiniral skupaj z direktorjem zavoda za šolstvo, z glavnim inšpektorjem šolskega inšpektorata in nekaterimi direktorji direktoratom na ministrstvu. Ministrica se je naslonila na nas, nas strokovno izkoristila, in zgolj nekaj dni, preden se je iztekel rok enega leta, ko lahko novi minister legitimno zamenja najvišje vodstvene

kadre, nas je "zbrisala"..., verjetno po navodilu takratnega predsednika Vlade. Ne glede na zaključek sem ponosen na delo, ki smo ga z ekipo na Ministrstvu naredili v tem času, saj smo brez izkušenj za take primere, kot je razglas epidemije, vzpostavili popolnoma nov sistem šolskega dela, otrokom smo omogočili izobraževanje in hkrati poskrbeli za njihovo varnost in varnost najbližjih.

In kako je to naredila?

Naročila je državnemu sekretarju, da mi sporoči, da me bo še isti dan popoldne vlada razrešila s funkcije. Ta dan smo bili skupaj na kolegiju, a ni imela moči to povedati osebno. Tri dni potem, ko je vlada o tem že odločila (zadnji dan mojega dela na ministrstvu), me je poklicala v svojo pisarno, me objela in povedala, da želi, da ostanem v stroki, da take ljudi Slovenija rabi in še nekaj fraz... Zanimiva izkušnja politične hladnosti kadrovskih menjav. Spoznal sem tudi, kaj pomeni "Judežev objem". Mislim, da o tem ni odločala ona, ampak ji je bilo to naročeno. Ob tem in kasneje so na ministrstvo množično prihajali kadri iz Maribora. Tokrat prvič govorim o teh dogodkih, prej nisem, čeprav so me mediji o tem veliko spraševali.

Katera reforma je bila do sedaj v Sloveniji najbolj učinkovita?

Reforma v devetletko! Starost vstopa otrok v šolo se je znižala na šest let, kar je pomembno vplivalo na šolske programe, mala šola je prešla v skrb šole in ne vrtca, igra je v šoli postala v prvih razredih didaktično in pedagoško samoumevna, kar prej ni bila, za prenovo je bilo potrebno ustrezno pripraviti pedagoški kader itd. Zdaj smo spet v obdobju, ko so spremembe šolstva neobhodno potrebne. Nekatere dobro zastavljene v devetletki zadeve so se z leti izgubile, recimo učna diferenciacija po skupinah v tretjem triletnju ni vzdržala, prvi razred se je precej "pošolal" in nima več tako rahlega prehoda iz vrtca v šolo, kot je bilo načrtovano, izbirni predmeti so ob interesnih dejavnostih zmedeno postavljeni, razširjen program šole (dopolnilni pouk, dodatni pouk, interesne dejavnosti, podaljšano bivanje...) ni ustrezno domišljen... Učna diferenciacija, individualizacija in danes celo personalizacija učnega procesa v šolah, sledenje individualnim interesom in nadarjenostim otrok je družbeno razvojno izredno pomembno. Na majhnih skupinah nadarjenih, na posameznikih živi napredek družbe in razvoj znanosti (zgolj nekaj znanstvenikov, posameznikov, športnikov, umetnikov... lahko ponese Slovenijo na svetovni zemljevid uspeha).

Na razgovoru Nad obalo se jasni, ste omenili tudi, da je zdaj v šoli bistveno več nasilja?

To je še ena težja posledica zapiranja šol. Vplive na

Bojana Leskovar

učno uspešnost otrok bodo raziskale pedagoške fakultete v sodelovanju s še drugimi strokovnimi službami (študija je naročena in te rezultate čakamo), vplive na odraščanje in socializacijo, na učenje življenja skupaj, na pojave anksioznosti, odtujenosti, stisik, na duševno zdravje otrok in mladih, kar je utrpelo bistveno večji primanjkljaj, kot si mislimo, pa bomo spremljali in popravljali še dolgo. Kdo bo raziskal, kaj se je zgodilo na tem področju? Ne vem. Teh specialnih kadrov imamo v Sloveniji malo. Tu bi moralo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti skupaj z Ministrstvom za zdravje opraviti ali naročiti raziskave, da bi na spoznanjih lahko ustrezno gradili odpravljanje tovrstnih težav.

Kaj pa opazate v šoli vi?

Bistveno več drobnega, a zgovornega vandalizma, manj delovnih navad, otroci so neorganizirani, pojavlja se nestrukturiranost pri opravljanju nalog, neurejenost osebnega prostora, odnos do skupne lastnine je drugačen, odnos do strokovnih delavcev, učiteljev je manj spoštljiv. Bistveno več je konfliktov med mladostniki, več je medvrstniškega nasilja. Socialno učenje, ki je vselej proces njihovega odraščanja in dopušča zmote, napake ter jih spretno procesno popravlja, odpravlja, je v današnjem času čestokrat občutno prerasel meje učenja socialnih veščin. Otroci, mladostniki v določenih obdobjih odraščanja od vedno postavljajo sebe v kontekst neke skupine, oddelka, razreda ali šole. Postavljajo in učijo se biti vodilni, podrejeni kot opazovalci, akterji ali celo kot žrtve... To se je vedno dogajalo, a so se odnosi na koncu uredili. Znali smo jih urediti tako, da niso eskalirali. Danes pa odraščanje in merjenje moči vse prevečkrat preraste v hujše oblike medvrstniškega nasilja, ki ga je težko obvladovati. Začne se zvečer s "chatom", pisanjem po družabnem omrežju, s pretiranimi izjavami, ki jih otroci na svojih pametnih telefonih

"zlahka" in brez čustev zapišejo. Če bi to, kar si pišejo, morali izreči iz oči v oči, bi zagotovo ne uporabili besednjaka, ki vlada na družabnih omrežjih. V medosebnem kontaktu še vedno obstaja nenapisano spoštovanje do sogovornika (tudi med otroki), ki vpliva na to, kaj si rečejo. Na »chatu« tega ni, letijo psovke, zmerjanja, grožnje, ki se naslednji dan, ob prvem medosebnem kontaktu, največkrat je to ravno v šoli ali na poti v šolo, urejajo na načine, ki še zdaleč niso primerni, so agresivni in nasilni. Veliko otrok to pride povedat učitelju, ravnatelju, knjižničarki..., saj jim to povzroča strah in stisko, vključujejo se svetovalne službe, policija, center za socialno delo. S spletnim nasiljem smo se ukvarjali že pred kovidom, zdaj se je to še povečalo, ker je tudi avtonomija otrok pri delu z informacijsko in komunikacijsko tehnologijo večja. Več in boljše to obvladajo kot marsikateri starši in celo učitelj. Če so prej za potrebe šole in pouka na daljavo drsali po računalnikih velik del dneva, mu zdaj starši tega ne more preprečiti, četudi je to pozno zvečer in ponoči. Zaupanje staršev in nadzor časa ter dejavnosti na računalnikih, telefonih ni ustrezna. Mnogi starši ne poznajo vstopnih "pinov" in gesel v naprave, ki jih uporabljajo njihovi otroci. To se mi zdi res neodgovorno in nedopustno.

Koliko politika na tem področju odloča sama in ne upošteva stroke? Je bila zadnja vlada primer za to?

Vlada je samoodločala zgolj v času pandemije koviida. Stroka je sicer še vedno prepuščena pedagoški znanosti, pedagoškim fakultetam, raziskovalnim inštitutom na pedagoškem polju (ki jih ni prav veliko), Zavodu za šolstvo in zgolj skozi te institucije v strokovnih svetih vzgoje in izobraževanja lahko politika vpliva. Seveda glavno zakonodajo šolstva sprejema Državni zbor, je pa res, da tako velikega segmenta, kot je šolstvo ne moreš spremeniti v kratkih obdobjih

in štirih letih mandata novega sklica parlamenta. Spremembe terjajo čas in kritično maso idej, razmišljanj in volje zelo širokega strokovnega in laičnega kroga ljudi. Glavna sprememba, ki sem jo doživljal kot zaposlen na Zavodu za šolstvo, je bila v obdobju po osamosvojitvi Slovenije. Takrat kar nekaj časa nismo vedeli, kaj in kako bi se strokovno in družbeno najbolje pozicionirali. Spreminjali so se učni načrti, vrednote so se spreminjale, počasi se je vračalo tisto, kar je bilo dobrega v prejšnjem sistemu in se skupaj z novim zasidralo v to, kar imamo še danes. Današnje razprave, ali bomo v učnih načrtih družboslovja obdobje osamosvojitvene vojne programske obravnavali več šolskih let, kakšno pozicijo vrednot bo v učnih načrtih zavzelo domobranstvo iz druge svetovne vojne, kako predstaviti povelje množične poboje, kako je z verstvi, pa resnično ni tako enostavno spremeniti. Varovalka je v tem, da morajo biti spremembe skladne z znanostjo in strokami, narekuje pa jih tudi čas – trajnostni razvoj, ekologija za bodočnost, računalništvo, vesolje, nanotehnologija, ...

S katerimi odločitvami, povezanimi z vašim področjem, ste se v času koviida, najmanj strinjali?

Zaključek prvega vala! Mi (iz stroke) smo imeli vseskozi drugačne predloge. Morali bi bolj upoštevali realne možnosti na terenu, ki so jih imele posamezne regije, a jih vlada ni upoštevala in je odločala splošno, za celo državo enako, našega večkrat izpovedanega in napisanega mnenja ni sprejela. Preprosto rečeno, celoten izobraževalni sistem bi lahko odprli prej in ga parcialno zapirali tam, kjer bi bilo to nujno. Že od začetka bi morali ravnati tako, kot se je dogajalo proti koncu epidemije. Posamezni oddelki so izvajali izobraževanje na daljavo, ne cela šola. Podobno velja za posamezne šole v regiji, ne pa, da so bile zaprte vse šole po vsej državi. Tega niso hoteli razumeti oz. slišati.

Od nekdaj je veljalo, da so najpomembnejši ljudje v manjših okoljih župnik, župan in učitelj. Eno ste že, so vas pa nagovarjali, da bi kandidirali za župana. Kaj bi vam morali obljubiti, da bi sprejeli kandidaturo?

To, da so me nagovarjali h kandidaturi v Izoli in zelo resno tudi v Mestni občini Koper, vsekakor pomeni zame priznanje. Toda takih ambicij nisem imel, ne delujem politično prav zaradi poklica, ki ga opravljam in temu ostajam zvest. Prevladuje pa v meni levi pol vrednot in razmišljanja: socialnost, vključenost, integracija, enakost, multikulturalnost, različnost v jezikih, spoštovanje drugačnosti, spoštovanje in delo z ljudmi s posebnimi potrebami, enake možnosti. To je v meni. Po drugi strani sem zahteven do sebe in dela in si mislim, nisem prav lahek tip. V vseh teh letih dela v šolah in na področju izobraževanja najmlajših sem upošteval delovanje stroke, skrbel za humanost v procesih dela, humanitarnost med deležniki. Iskal sem pravičnost. Ni mi vedno

uspelo, naredil sem tudi kakšno neumnost. Vse te moje lastnosti in vrednote za župansko mesto niso najboljša popotnica in bi zagotovo trpel. Na funkciji župana so potrebni kompromisi, ki bi jih osebnostno najbrž težko sprejel. Še najbolj me k odmiku od te funkcije nagovarja moj čustveni del, po znamenju sem škorpion, znak, ki gori in tudi trpi, sem občutljiv, kar se tiče žalitev, pritiskov, neresnic, trdno stojim za svojimi vrednotami itd. Mojih notranjih konfliktnih situacij bi bilo zato veliko. Nisem pripravljen na to.

O vas se govori, da ste na šolskem področju legenda...

...mah, legenda...?

Je to za vas breme?

Ni breme, jaz delam. Kamor sem prišel, sem poglobljeno in zavzeto, do sebe brezkompromisno in do drugih odgovorno opravljal in opravil svoje delo, in to je to. In... veste legenda se začne na način: »C'era una volta...«

K sreči vi ne odločate, ali ste legenda ali ne!

Aja, seveda! No, res mi veliko ljudi s pogledi sporoča, da me pozna ali me pozdravljajo v trgovinah in po cesti.

Morate paziti na svoj ugled.

Vedno, in vedno sem. V prvi službi učitelja v Kortah mi je Edo Kravčič, moj takratni mentor in vzornik dejal: "Ti si učitelj! V šoli, v oštariji ali v kompaniji." Imel sem 21 let in ta njegov nasvet

vzel zelo zares.

To zahtevate tudi od sodelavcev?

Ja, malo že. Bolj z vzorom kot z besedo vodje in zapovedjo. Poslanstvo biti učitelj je veliko in odgovorno. Mnogo dobrega so me naučili že starši, zlasti mama, pa tudi v moji družini se že vse življenje srečujem z novimi in novimi vlogami posebnih poslanstev – v zadnjem s poslanstvom do svojih vnukov. In pri slednjem, moram priznati, se mi prav "smeji", ko sem uspešen. In razlika med otroki na šoli in mojimi vnuki sicer je, a spet

ne tako zelo velika, zato to posebno pomembno poslanstvo delim tudi z njimi - učenci in učenkami naše šole, ko dobim priložnost. To mi pomeni košček sreče.

Celoten članek si lahko preberete na spletni strani www.obalaplus.si

DO 10 LET JAMSTVA
TOYOTA RELAX

Povprečna poraba goriva za vozila Toyota Aygo x: od 4,4 do 6,2 l/100 km in emisije CO₂: od 108 do 114 g/km. Emisijska stopnja: za 1,0 EURO 6 AP. Emisije NOx: od 0,0098 do 0,0167 g/km. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM₁₀ in PM_{2,5}, ter dušikovih oksidov. Po preteku tovarniške garancije vam ponujamo brezplačno vključitev v program jamstva Toyota Relax (vse do starosti 10 let ali 160.000 km). Izračun je informativne narave in ni zavezujoči za sklenitev posla. Izračun je narejen na Aygo X Base.

• vrsta financiranja: finančni leasing • predračunska vrednost predmeta financiranja: 12.790 € • lastna udeležba (polog): € 4.067 • znesek financiranja: € 8.723 • število obrokov: 60 • mesečno plačevanje: € 79 • obroki se v času trajanja pogodbe ne spreminjajo • zadnji obrok: € 5.822,20 • stroški odobritve: € 300 • skupni znesek za plačilo brez lastne udeležbe: € 10.862,20 • letna obrestna mera: 5 % p.a. je fiksna • efektivna obrestna mera: 6,06 % na dan 4.4.2022 • Slika je simbolična. Več na www.toyota.si.

AVTO CENTER JEREB 041 346 445, 051 369 792

**NOVA
TOYOTA
AYGO X**

**CILJAJ
VISOKO**

**ŽE
OD 79 €
NA MESEC**

GLEDALIŠČE S FESTIVALI NE POČIVA

Ana Zupan

Letošnji 29. Primorski poletni festival je s kulturnim dogajanjem obarval junijske in julijske dneve. Na sporedu čaka še nekaj poslastic domačih in tujih ustvarjalcev, ki jih ne gre zamuditi.

Danes ob 21:30 bo na Martinčevem trgu v Kopru odzvanjal smeh gledalcev ter štajerski naglas priljubljenega igralca Tadeja Toša, ki se na Obalo vrača s svojo stand-up predstavo Tadej Toš: V živo.

Dan za tem, v četrtek, 28. julija, pa se bo Primorski poletni festival zaključil, in sicer s predstavo Mi poznamo imena, Akademije norosti (Accademia della Follia) v sodelovanju z gledališčem Politeama Rossetti iz Trsta. Predstava združuje dve najbolj izvirni, kompleksni in neprijetni umetniški izkušnji italijanskega dvajsetega stoletja: misel Pasolinija in spoznanja Akademije norosti.

Dogodek se bo odvil ob 21:30 na Martinčevem trgu v Kopru.

Sicer pa je letošnji obisk Primorskega poletnega festivala po številkah celo uspel preseči lansko statistiko. Lani je festival obiskalo preko 3000 ljudi, okoli 1500 pa se jih je udeležilo festivala PPF Mladi. Letos zelo obeta tudi prihajajoči festival Pri Svetilniku, ki je lani beležil preko 4000

otrok, letos pa se jih pričakuje še več. Do sedaj je po številu obiskovalcev letošnji festival PPF že presegel lanskih 3000.

Statistika pravi o tem, da so vsako leto gledalci znova in znova navdušeni, kar niti ne preseneča, saj si lahko ogledajo kakovostne predstave, ki so namenjene večkulturni skupnosti in njenemu stiku z matičnimi jeziki in tujimi igralci, plesalci, glasbeniki in performerji. Kultura je preplavila obalna mesta in se razširila še dlje od Kopra, Izole, Pirana, Ankarana, vse do Sežane in Pulja. Videli smo uspešnice domačega gledališča, njegove najboljše koprodukcije, veliko je bilo tudi nagrajenih predstav. V okviru PPF Mladi pa so se z gledališkimi produkcijami in glasbenimi nastopi predstavile mlade obetavne generacije iz širše regije ter pokazale, da ima kultura svetlo prihodnost.

Primorski poletni festival se tako uspešno zaključuje, a časa za počitek ne bo veliko. V avgustu bo namreč ponovno pestro, na svoj račun pa bo prišlo predvsem mlado občinstvo. V četrtek, 25. avgusta, se začne festival gledaliških predstav za mularijo Pri Svetilniku, katerega glavna cilja sta vzgoja in izobraževanje najmlajšega občinstva. Tokratno edicijo festivala bo otvorila predstava Barčica po morju plava, in sicer ob 19. uri na Martinčevem trgu.

AMAZONKE

V zadnjem času se veliko govori o ženskah v politiki. Da jih ni dovolj, da ni pravično, da bi bilo boljše, če bi jih bilo več, ker so časi težki in potrebujemo veliko več empatije, razumevanja in konsenza. To pa so lastnosti, ki naj bi se v ženskah veliko bolj razvile in udomačile kot v moških. Seveda je to nebuloza, govori pa se. Ko sem bila otrok, sem poslušala nešteto pravljic, ki si jih je zame izmišljala stara mama. Seveda sva obdelali tudi vse klasične pravljice z junakinjami. Rdeča kapica, Sneguljčica, Trnuljčica pa Janko in Metka, Motovilka, Deklica z vžigalicami, da se mi je dolgo zdelo, da svet v veliki večini naseljujejo in poganjajo ženske s svojimi plemenitim dejanji, intrigami, zlobo in pogumom. In da je svet, v katerem živim, absolutno svet žensk. Tudi v vrtcu so bile samo vzgojiteljice, v osnovni šoli pa sem prvega učitelja videla šele v višjih letnikih pri telovadbi. V gimnaziji se je to razmerje malce popravilo, imela sem pet profesorjev. Mojo mladostniško samozavest in občutek za pravico so oblikovale ženske, in zastavljena sta bila v duhu socialističnih vrednot, ki so bile vzvišene nad pritlenim ločevanjem na moške in ženske poklice, sposobnosti, talente, možnosti.

Danes, v zenitu kapitalizma, se po novozelandskem in skandinavskem zgledu »nosijo« ženske tudi v evropskem prostoru, čeprav niso naslednice valkir, bojevnic iz nordijskih sag, niti amazonk brez desnih dojk. Ali so njihove novodobne puščice res vse izstreljene v obrambo pravične porazdelitve družbenega bogastva, solidarnosti, enakih možnosti samo zato, ker so ženske? Ali so izstreljene proti vladavini kapitala, rasizmu, nacionalizmu bolj strateško, ker so ženske? Spol je veliko premalo za opolnomočenega državljana in volilca, spol ne bi smel imeti vloge. Tako kot je nima ustava in je nimajo zakoni. Njihovega branja, razumevanja in interpretiranja ne določa spol, ampak kompetentnost. Želim si kompetentnih žensk in moških skupaj v politiki! Vse ostalo spada pod prali propagando. Čigavo že?

PISMO NA DANSKO

Čeprav smo sredi vročega poletja, imam občutek, da moje življenje potrebuje spomladansko čiščenje. Letošnje leto je leto sprememb - nov družinski član, nov dom, nov delovnik, novi prijatelji, nova rutina. In s tem se želim tudi posloviti od enega svojih najlepših obdobji odraslega življenja - življenja na Danskem. Čeprav mineva že leto dni, odkar sem se spet vrnila v Slovenijo in se z mešanimi občutki poslovila od Kopenhagna, se zares nisem nikoli za vedno poslovila. Vsak dan me je kakšna malenkost spomnila na moj pretekli dom, nenehno sem primerjala življenje tukaj z življenjem na severu in nenazadnje mi je tudi ta kolumna dala enkrat na mesec priložnost, da sem pobrskala po spominih in podoživela tako lepe kot težke trenutke, preživete na Danskem. A vsega (lepega) je enkrat konec in tako zaključujem tudi lepo obdobje sanjarjenja o udobnem skandinavskem življenju ter pisanja te kolumne. Ne želim postati oseba, ki živi v preteklosti, ki jo je premočno zaznamovalo eno samo življenjsko obdobje, in nekdo, ki nenehno vse primerja s preteklostjo, jo idealizira ter pozablja živeti tukaj in zdaj. Vem, da je drugje marsikaj boljše, lepše, prijaznejše, a kot sem že večkrat ugotovila, nikjer ni enako kot doma. In po mojem osebnem poletnem spomladanskem čiščenju spominov in predvsem odnosov do preteklih dogodkov, si želim ponovno začeti polno živeti v Sloveniji in si (tudi) na tem delu Istre ustvariti še lepše spomine. Spomine, ki mi čez nekaj let ne bodo priklicali le nostalgčnih občutkov, dvomov in vprašanj o odločitvah ter solznih oči, ampak le nasmešek na obraz. Dovolj imam nenehnega poigravanja z idejo o selitvi nazaj, o vrnitvi v vzporedno življenje, ki si ga rišem v glavi že vse od vrnitve v Slovenijo... Na Dansko bom še vedno pisala pisma, le da samo še svojim prijateljem, ki pa so najpomembnejši "ostanek" s severa, ki se mu ne bom nikoli odrekla. Ko pa me pot ponovno zanesa na sever, upam, da bom lahko napisala objektivni, ne tako čustven, zapis za naš časopis in vam predstavila vse posebnosti in čudaškosti, ponovno iz prve roke.

STRIC IZ AMERIKE

Streljanje in množične pokole, katerih žrtve so šolski otroci, lahko mirne duše označimo za nov ameriški način življenja. Značilno za to epidemijo je, da so morilci mladi ljudje, ki si za tarče izbirajo šolske otroke. Možno je, da so morilci duševno moteni, da imajo travmo, ki so jo pridobili med šolanjem. Brž ko dopolnijo starost za nakup orožja, se vrnejo na kraj zločina, kjer sejejo smrt in maščevanje. Ali morda iščejo trenutek slovesa? V Ameriki je življenje brez orožja nesprejemljivo. Pred dvema mesecema smo bili priče masakru v šoli mesta Uvalde v Teksasu. Bilo je povsem evidentno, da je policija prikrivala pokol 21 oseb, ki bi ga morala poreprečiti. Danes vemo, da je pred šolo v Uvaldi bilo 376 do zob oboroženih policajev, ki si niso upali vdreti v razred, kjer je 18 letni smrkavec, Salvador Ramos, sejal smrt med učenci z jurišno puško, ki si jo je kupil nekaj dni pred tem. Od 24. maja smo skoraj vsak teden beležili nove poboje. Pobijanje Američanov bi zato lahko merili podobno kot merimo naraščanje globalne temperature zaradi klimatskih sprememb. Kot za smrt pregretega planeta lahko zdaj ugrabimo o tem, kdaj se bo polarizirana Amerika lotila nove državljanske vojne, ki bo iztrebila ravnodušno prebivalstvo. Vsa deklarativna prizadevanja in obljube, da bodo preprečili neomejeni nakup orožja, so prazne marnje. Posest orožja je za Američane ustavna pravica. Instanca, s katero se je mogoče braniti pred nasiljem države. Se pravi iste države, ki je ob prisotnosti 376 do zob oboroženih policajev dopustila, da je nedozoreli mulc po lastni izbiri pobijal someščane in dijake. Zakaj? Ker je lahko, ker je nekaj dni pred tem napolnil 18 let.

Kot kaže pa prihajamo z dežja pod kap. Po številnih pokolih so zagovorniki nošenja orožja predlagali, da bi učitelji v šolah nosili orožje ter tako varovali svoje dijake. Na srečo zagovorniki te nove norosti niso imeli veliko uspeha, zato zdaj poskušajo znova. V Greenwoodu v Idianji je pred nekaj dnevi dvajsetletni Jonathan Douglas Sapiroman stopil v blagovni center, oborožen z dvema puškama in pištolo Glock 33. V dveminutnem streljanju je ubil tri ljudi. Masaker se bi nadaljeval, če ne bi naključno prisotni 23-letni Elissha Dicken, na dan potegnil svojega glocka in začel streljati na morilca. Dicken je bil v blagovnem središču po nakupih. V nekaj sekundah je morilec obležal v lastni krvi, Dickena so sprva aretirali, nato pa seveda izpustili. Postal je heroj ljudstva ter najboljša blagovna znamka za še povečano neomejeno prodajo orožja.

VODA

Poletje je tu. Sonce, morje, vročina, a tudi suša. Poletje je čas za oddih in počitnikovanje, za manjše ali večje premike v kraje oddiha. Ob nespremenjeni infrastrukturi se prebivalstvo v slovenski Istri več kot podvoji in s tem tudi potreba po vodi. Voda in posameznik. Voda je bistvenega pomena za življenje, saj je vključena praktično v vse funkcije človeškega telesa. Vključena je v uravnavanje telesne temperature, preko krvi oskrbuje celice s hranili in kisikom, odplavlja odpadne snovi, nahaja se v prebavnih, sklepnih in drugih telesnih tekočinah, varuje organe in vezivna tkiva. Telo zdravega človeka samodejno uravnava ravnovesje tekočin v telesu; ob pomanjkanju nas žeja opozarja na vnos, ob prekomerni količini pa se vode želi znebiti preko ledvic z urinom. Skratka, brez vode nam živeti ni. Voda in družba. Strateško upravljanje z vodo kot naravnim bogastvom predstavlja danes enega največjih izzivov. Vodni krog in človek sta prepletena, voda omogoča življenje in razvoj. Voda je vpeta v okolje, prostor, kmetijstvo, zdravstvo, gospodarstvo, turizem, infrastrukturo, skratka v vse pore bivanja. Odgovornost za zagotavljanje pitne vode je univerzalna, pri čemer pa ne gre spregledati odločilne vloge odgovornih in izvoljenih nosilcev funkcij tako na lokalni kot državni ravni. Desetletja trajajoče lokalne probleme z oskrbo pitne vode v Istri so aktualne vremenske razmere z dolgotrajno sušo razgalile. To nikakor ne more predstavljati izgovora za uresničevanje prepotrebnih ukrepov z jasnimi zahtevami po nujnih posegih. Samo kazanje s prstom na državo enostavno ne deluje. Ponovno se je pokazalo, da združevanje na (mikro) lokalni ravni ne more zagotavljati rešitve, saj vodi v zapiranje vase. PIKA so štiri občine s podobnimi težavami, glede vode z identičnimi. Povezovanje v širšem prostoru in v različnost je prava pot, »združevanje različnosti« (unity in diversity) za harmonijo in enotnost neenakosti. PIKA potrebuje celotno Primorsko in obratno, povezovanje je nujno za obalno-kraško regijo. Potrebujemo veliko in močno regijo. Pobalinski predlogi ukinitve državnih, gospodarskih, kmetijskih in zdravstvenih ustanov ne morejo predstavljati tvornega reševanja problema pitne vode. Režejo vejo, na kateri sedimo. Včasih je enostavno potrebno priznati neznanje in nemoč. To je seveda lastnost velikih in v svet obrnjenih ljudi. Naj sklenem, prepričani sem, da bo eno ključnih vprašanj na lokalnih volitvah VODA. Zaplešimo dežju naproti.

RAZGLAŠENA VIŠOKA POŽARNA OGROŽENOST

Poklicni in prostovoljni gasilci slovenske Istre so v stalni pripravljenosti.

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je skladno z 8. členom Uredbe o varstvu pred požarom v naravnem okolju z julijem razglasila veliko požarno ogroženost naravnega okolja na območju celotne države. Z dnem razglasitve velike požarne ogroženosti je v naravnem okolju poleg požiganja in odmetavanja gorečih ali drugih predmetov ali snovi, ki lahko povzročijo požar, prepovedano tudi kuriti, požigati na območjih ob infrastrukturnih objektih, kuriti kresove, izven pozidanih površin uporabljati predmete, naprave ali izvajati aktivnosti, ki lahko povzročijo požar ter izvajati ognjemete. Žal smo kljub opozorilom priča mnogim požarom, ki pustošijo slovensko krajino, v Istri pa se ob požarni ogroženosti borimo še s hudim pomanjkanjem vode, zato gre jemati prepovedi o kakršnikoli uporabi ognja na prostem še vedno skrajno, saj je za gašenje požarov velikih razsežnosti ne bi zadostovalo.

SLOVENSKO GASILSTVO V ŠTEVILKAH

V Sloveniji imamo registriranih 12 javnih gasilskih zavodov, kamor sodi Javni zavod Gasilska brigada Koper, 8 industrijskih gasilskih enot, kamor spada Poklicna gasilska enota Luke Koper, 2 letališki gasilski enoti, od katerih je ena Gasilsko reševalna enota Aerodrom Portorož, 3 prostovoljna gasilska društva s poklicnim jedrom ter kar 1482 prostovoljnih gasilskih društev. V slovenski Istri in zaledju jih naštejemo kar 15; deset v Mestni občini Koper, dve v izolski občini in tri v Občini Piran. Kot je povedal predsednik Združenja slovenskih poklicnih gasilcev Miran Korošak, je v slovenskih poklicnih gasilskih enotah aktivnih 950 poklicnih gasilcev. Od osamosvojitve do danes pa je šolanje uspešno zaključilo 1200 poklicnih gasilcev. Postregel je tudi s podatki o požarih v letu 2021. »V lanskem letu smo zabeležili 104 požare na gozdnih in grmovnih površinah, 36 požarov na obdelovalnih površinah, 401 požar na travnikih in 893 preostalih požarov v naravi.« V letu 2021 je bilo zabeleženih kar 20.199 dogodkov, medtem ko so morali v letošnjem letu slovenski gasilci do sredine julija ukrepati 13.156-krat.

Vaja vrвна tehnika.

Del izmene koprške gasilske brigade.

68 PROFESIONALNIH GASILCEV GASILSKE BRIGADE KOPER

Kdor je kadarkoli prestopil prag javnega zavoda Gasilske brigade Koper, ki jo je pred več kot sedemdesetimi leti ustanovila Mestna občina Koper, bo pritrdil, da je v sivo-rdeči stavbi v predmestju Kopra doma požrtvovalnost, srčnost, predanost in pogum 68-ih poklicnih gasilcev, ki iz dneva v dan, neprestano, neprestano, v izmenah po 12ur, z dvajsetimi novejšimi vozili, zagotavljajo javno gasilsko službo na območju Mestne občine Koper, usposobljena je tudi potapljaška ekipa, pogodbeno pa pokrivajo tudi preostale tri obalne občine. "Letošnje leto je ekstremno zaradi suše, leto 2020 pa je bilo glede števila intervencij rekordno - zabeležili smo jih 1168. Še vedno ostaja najvišji deže intervencij tehnične narave, kamor spada reševanje ljudi in živali iz globin, gora, vode, stanovanj ipd., intervencije ob nalivih, žledolomih, neurjih, prometne nesreče in druge, nepovezane z s požari," pove direktor koprške brigade Denis Glavina. Pred leti so koprski poklicni gasilci v času gozdnih požarov dobršen delež svojega časa porabili ob železnici, a se zaradi boljšega vzdrževanja proge sedaj požari redkeje pojavljajo. Zmanjšuje pa se tudi delež manjših požarov, ki jih običajno povzroči slabo obvladovanje ognja. V žargonu gasilci temu pravijo, da ogenj zbeži.

AM-SATUS d.o.o.

inženiring | instalacije | trgovina

Prevzem dveh gasilskih vozil za gašenje gozdnih požarov minulo soboto v Rakitovcu.

Direktor brigade Denis Glavina.

PO PREJETEM Klicu NA INTERVENCIJO IZVOZIJO V MANJ KOT MINUTI

Zanimalo nas je, kako poteka odprava na intervencijo. Glavina pripoveduje: »Po tem, ko Regijski center za obveščanje Koper sprejme klic na številko 112, ga preusmeri na reševalce, v redkih primerih na policijo, ali k nam, hkrati pa aktivira področno gasilsko brigado in v primeru požara v naravi ali stavbnega požara tudi najbližje prostovoljno gasilsko društvo. V primeru tehnične intervencije, prometne nesreče ali razlitja nevarne snovi pa izvozi le brigada. Od aktivacije brigade pa do izvoza na intervencijo potrebuje ekipa poklicnih gasilcev manj kot minuto.« Alarmiranje poteka po točno določenem načrtu, ki narekuje aktivacijo brigade, lokalnega društva, sosednjih društev, društva sosednjih občin in tako dalje. V primeru intervencij večjih razsežnosti pa se aktivira Državni načrt zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju, ki so ga pred nedavnim aktivirali pri požaru na Krasu.

PREVENTIVA PRED KURATIVO

Poslanstvo gasilcev torej ni le reševanje narave in živeža, pač pa tudi skrb za preventivo in varovanje okolja. Svoje aktivnosti, za razliko od prostovoljnih društev, ki imajo v svojih vrstah tudi gasilce pionirje in mladince, brigada usmerja v izobraževanje in ozaveščanje vrtčevskih in šolskih otrok tako, da jim pripravijo mini gasilski poligon, na katerem pridejo otroci v stik z

gasilskimi vrtilinami, si ogledajo vozila in način dela profesionalnih gasilcev. Kot še dodaja Glavina, vsako leto oktobra odprejo vrata vsem, ki jih njihovo delo zanima. Če bodo zdravstvene razmere dovoljevale, bo tako tudi letošnje jesen. S predstavitvijo njihovega dela poskušajo zviševati raven zanimanja za zaposlitev, saj brigada v primerjavi s preteklostjo v zadnjih letih komajda pokriva kadrovske potrebe. Poleg skrbi za ozaveščenost mladih ima brigada pomembnejše oziroma večje javne objekte (šole,

RAZDELITEV GASILSKIH INTERVENCIJ V LETU 2022:

- Požari na gozdnih in grmovnih površinah 228
- Požari na obdelovalnih površinah 18
- Požari na travniških površinah 516
- Požari v naravi oziroma na prostem 860
- Nesreče v cestnem prometu 1378
- Nesreče v zračnem prometu 5
- Nesreče v železniškem prometu 19
- Poplave ob vodotokih 17
- Poplave meteornih voda 551
- Vetrolom 595
- Plazovi 44
- Nesreče na vodi in v vodi 38
- Požari stanovanjskih objektov 850
- Požari nestanovanjskih objektov 358
- Požari industrijskih objektov 48
- Eksplozije v objektih 9
- Nesreče z nevarnimi snovmi v industriji 13
- Nesreče z nevarnimi snovmi v stanovanjskih objektih 18
- Nesreče z nevarnimi snovmi v naravi in prometu 168
- Onesnaženja okolja in posegi v okolje 84
- Sproščanje nevarnih plinov 155
- Tehnična in druga pomoč 2946

Podatke priskrbelo Združenje slovenskih poklicnih gasilcev.

Maja Orel Jakič

bolnišnice, gledališče, knjižnico itd.) ter objekte, ki upravljajo z nevarnimi snovmi preventivno neposredno vezane preko infraneta – daljinskega sprožanja alarma, kar jim omogoča intervencijo brez posredovanja centra za obveščanje. Brigada je aktivna tudi pri vsakoletnem čiščenju morskega dna.

BREZ PROSTOVOLJNIH GASILCEV NE GRE

Nepogrešljiv člen v verigi slovenskega gasilstva pa so nedvomno številna prostovoljna gasilska društva, ki s svojim zanosom, ki se običajno prenaša iz roda v rod, občutno pripomorejo k reševanju najrazličnejših naravnih neizgledov ter preventivi tako v mestih kot na vasi. V slovenski Istri in njenem zaledju jih je 15, dobro opremljenih in usposobljenih. Mnoga med njimi so poleg ustaljenih tipov intervencij vse pogostejše priča tudi reševanju človeških življenj, ki v želji po lepšem jutri prečkajo včasih neizprosno naravo istrskega zaledja. Mednje zagotovo sodi razmeroma majhno in mlado prostovoljno gasilsko društvo Rakitovec, katerega člani se rojstev otrok migrantskih mater spominjajo s hvaležnostjo, ker so se zgodbe dobro končale, a ob enem opozarjajo državo, da bo potrebno sistemsko urediti težave, s katerimi se spopadajo. Minulo soboto pa je 36 mladih članov društva na tradicionalni gasilski »fešti« – Jakolji slavnostno prevzelo dve novi gasilski vozili, primerni za intervencije v gozdnih požarih, čemur se društvo najpogostejše posveča. Predsednik društva Uroš Rožac ob novih pridobitvah ni skrival navdušenja: »Smo zadnje društvo pod kraškim robom, kar pomeni, da naše intervencije potekajo na zelo razgibanem terenu, zato smo se dveh vozil, namenjenih gašenju gozdnih požarov in prevozu moštva ter opreme, zelo razveselili. Posebnost požarov na našem terenu je namreč ta, da se ob pojavitvi gozdnega požara, po tem ko je bil ta že pogasjen pojavljajo podtalni požari, ki potujejo po

Otvoritev novega gasilskega doma v Babičih.

podzemlju in lahko vzniknejo tudi več 10 metrov stran od požarišča.

V tem sušnem obdobju preventivno na celotnem obalnem območju prostovoljna gasilska društva izmenjujejo izvajajo požarno stražo. Miran Gregorič na vprašanje, kakšne so razmere in potrebe v prostovoljskih gasilskih vodah na Obali, odgovarja: »Investicije se izvajajo skladno s sprejetim načrtom. V letošnjem letu je vrata odprl nov gasilski dom v Babičih, prevzetih je bilo kar nekaj novih gasilskih vozil. Zaključuje

se investicija v prizidek gasilskega doma v Hrvatinih. Kot je povedal predsednik gasilske zveze Izola, Simon Felda, zaključujejo gradnjo gasilskega doma Izola, ki naj bi bil dokončan jeseni, v lanskem letu so v Kortah prizidali garažo za intervencijska vozila in prevzeli novo gasilsko vozilo za moštvo. V Gasilski zvezi Piran, kjer domujejo tri prostovoljna društva, pa so po besedah predsednika Dušana Koširja v zadnjih dveh letih izpeljali prevzem vozil za gašenje gozdnih požarov. Vozila so prejela vsa tri društva.

Novo vozilo PGD Rakitovec v uporabi.

Predsednik PGD Rakitovec Uroš Rožac.

Predsednik PGD Babič David Krmac in nekdanji predsednik Obalne gasilske zveze Koper Robert Obad.

JADRANJE KOT OBŠTUDIJSKA DEJAVNOST NA FAKULTETI

Petra Mežnarc

Fakulteta za pomorstvo in promet poleg temeljne pedagoške in raziskovalne dejavnosti nudi študentom tudi športno obštudijsko dejavnost. Kot poudarja dekan fakultete prof. dr. Peter Vidmar, so najbolj pomembni vodni športi. Že od samega začetka se študentje ukvarjajo z veslanjem, ki pa ni klasično, temveč s kuterji, desetmetrskimi čolni, ki se v pomorstvu uporabljajo kot rešilni čolni na ladjah. Sestavlja jih desetčlanska posadka in krmar. Po dekanovih besedah so v zadnjih 15 letih veliko truda vložili tudi v jadrnanje.

»Slovenci smo pomorski narod. Vsaj del nas je vedno živel ob morju. Z njim so se zraščala naša hotenja, želje, delo in dejavnost,« pojasni dekan in doda: »Slovenci smo dobri pomorščaki. Že zdavnaj smo po morjih vodili ladje, vzdrževali stroje, ki so jih poganjali, in skrbeli za blago, ki so ga prevažale. V zadnjem pol stoletja študentje iz Portoroža plovejo po svetovnih morjih in marsikatero našega poveljnika lahko štejemo med vzorčne kapitane, ki poveljujejo tudi največjim ladjam na svetu.« Kot opazajo na fakulteti v zadnjih letih Slovincem primanjkuje pravi pomorski duh, zato je na fakulteti zrasla plemenita ideja, kako mladim vzpodbuditi ljubezen do morja. Akademski jadralni klub Fakultete za pomorstvo in promet sodeluje s Fakulteto za pomorstvo in promet v Portorožu s skupnim ciljem popularizacije jadrnanja in predvsem pomorstva.

NA PODROČJU JADRANJA NAREDILI KORAK NAPREJ

Gre še za zelo mlad klub, saj je bil ustanovljen šele novembra 2007. Prva regata, ki so se je mladi akademci udeležili, pa je bila Univerzitetna regata 2006, kjer je Fakulteta za pomorstvo in promet z dvema posadkama in najetima jadralnicama zasedla odlično prvo in drugo mesto. Ob velikem navdušenju zaradi odličnega uspeha so se kmalu odločili, da bodo z aktivnim jadrnanjem nadaljevali, zato so pričeli razmišljati o svojem plovilu. »Danes imamo za študente na razpolago več plovil, in sicer dve manjši »Fevi«, manjši jadralnici za dve osebi, jadralnico Solario, 10-metrsko regatno jadralnico Evolution 10, jarnico Adrio, ki je replika tradicionalne jadralnice Topo. Poleg tega imajo študentje na uporabo še SUP, surf, kajak in kanu,« razloži dekan Vidmar. Članov Akademskega jadralnega kluba Fakultete za pomorstvo in promet je trenutno okoli 100. Med

njimi so nekdanji in sedanji študentje, zaposleni FPP ter nekaj zunanjih članov. Po dekanovih besedah si želijo še več članov iz študentskih vrst, da bo lahko posadka z zamenjavo generacij nadaljevala z dobrimi rezultati. »Ocenjujem, da bi bil to velik izziv, saj je periodika menjave posadke zaradi zaključka študentskega staža tri leta in v tem času je potrebno vzgojiti novo generacijo jadralcev, ki bodo jadrnanje na fakulteti peljali v prihodnost.«

ZELO HITRA JE JADRNICI SOLARIA

Solaria je izdelana po projektu Andreja Justina in načrtih inženirja Marca Lostuzzija, izdelujejo pa jo v podjetju Eureka v italijanskem Vidmu (Udine). Že njen videz razkriva tekmovalno naravnost: visok jambor je rahlo nagnjen nazaj, vpetja jambora, napeljana prek treh križev, navpično odrezan premec, izredno široka in odprta krma, elegantni in nizki boki ter seveda sorazmerno dolga vodna linija. »Po prvotnem uvajanju smo ugotovili, da je jadralnica zelo hitra in da je jadrnanje z njo pravi užitek. Čeprav so jadra izredno velika, je mogoče ob njihovi pravilni nastavitvi in

ukrivljanju jambora uživati tudi ob močnejšem vetru, seveda ob sedenju na pravem boku. Poseben užitek pa je dvig spinakerja, saj jadralnica potem doseže neverjetne hitrosti - z lahkoto preko deset vozlov. Čeprav je jadralnica stara že 20 let, jo s skrbnim in rednim vzdrževanjem ohranjamo v dobri kondiciji,« pojasni Vidmar.

Za vsa plovila v lasti fakultete skrbijo zaposleni na oddelku za pomorstvo ob pomoči študentov, ki si s tem pridobivajo dragocene izkušnje za svoj bodoči poklic. Za jadralnico Solario večinoma skrbijo člani jadralne ekipe, pogosto v svojem prostem času. Velik uspeh za vodstvo kluba je v tem, da so mladim jadralcem predali odgovornost in skrb za jadralnico. Trenutno je krmar in vodja jadralne ekipe študent Ladijskega strojništva Luca Babnik, ki je povedal: »Za jadrnanje na Solariji smo študenti na začetku akademskega leta dobili vabilo za udeležbo k jadralni ekipi fakultete. Med tistimi, ki so vabilo sprejeli, so za sestavo začetne ekipe bili izbrani tisti študentje, ki imajo največ izkušenj z jadrnanjem. Jadralnica, na kateri jadrmo, potrebuje za optimalno delovanje osem ljudi, ki točno vedo, kaj narediti. Na začetku smo imeli samo nekaj takih, med temi tudi člane nekdanje ekipe. Preostali del posadke je bil sestavljen iz študentov s precej manj jadralnih izkušenj, ki se med letom naučijo osnov jadrnanja in podrobneje svoje individualne funkcije oziroma pozicije na jadralnici.« Kot je poudaril, se s treningom tudi tisti, ki nimajo izkušenj, dobro naučijo opravljati svojo vlogo. Ekipa jih trenutno šteje trinajst, zato si jih sproti usklajujejo. Povedal je tudi, da je poleg treningov potrebno jadralnico vzdrževati, kar pomeni, da jo vsako leto pred regatno sezono, ki se prične konec marca, v marini dvignejo na kopno. »Ko je na suhem, je potrebno zbrusiti dno, odstraniti star antifouling (posebna barva za preprečevanje rasti alg) in pobarvati. Poleg tega je potrebno poskrbeti, da se opravi servis na motorju, ki ga dela profesionalni serviser. Vsa ostala vzdrževalna dela opravlja posadka,« pojasni Luca. Stroške vzdrževanja krije fakulteta, poskusijo pa večino opraviti kar sami. Kot je še povedal, se letos niso udeležili veliko regat, ker posadka še ni bila dovolj izurjena, da bi bila konkurenčna.

Po koncu poletne sezone se začne novo akademsko leto in takrat bodo študentom ponovno poslali vabilo k udeležbi v jadralni ekipi. Na fakulteti pravijo, da so tisti, ki si bodo želeli naučiti jadrati, vložiti svoj čas in trud, vedno dobrodošli in to je edini pogoj za udeležbo.

HVALA VSEM!

Več tisoč gasilcem iz številnih regij: primorske, gorenjske, celjske, notranjske, savinjske, obalno-kraške, slovenski vojski in policiji, Avstrijcem, Slovakom, Hrvatom in Srbom, ki so prišli pomagati gasiti požar tudi s helikopterji in kanaderji. »To, kar se dogaja na Krasu, se bo v zgodovino Slovenije zapisalo z najbolj črnimi, a hkrati najbolj zlatimi črkami. Črnimi, ker gre za obsežno katastrofo in zlatimi, ker tako zelo izstopa potencial ljudi, ki pomagajo na vse pretege.« je povedal Ervin Čurlič, tiskovni predstavnik lokalne civilne zaštite.

POLETNI DAROVI NARAVE

Imate tudi vi radi poletje ne samo zaradi dolgih dnevor, lahkotnih oblačil, plavanja v morju, večerih na zraku..., ampak tudi zaradi sezonskega sadja? Sadja, ja in to tistega, ki nam ga podarja narava v tem letnem času, tu pri nas, torej lokalno!

Konec česenj predstavlja zame prihod poletja in tako se že junija vsako leto veselim prvih fig. Fige so sadje z visoko kalorično vrednostjo, saj zaradi visoke vsebnosti sladkorja zagotavljajo 47 Kcal na 100 gramov izdelka, medtem ko posušene fige dosegajo 280 kalorij na 100 gramov. **Fige** so koncentrat mineralov, predvsem kalija, magnezija in železa, pomembno vlogo pa imajo tudi antioksidanti. Lahko jih jeste samostojno. Če pazite na vnos kalorij, svetujem zaužitje po telesni aktivnosti v zmerni količini. Servira se jih tudi s siri in/ali pršutom. V prvi polovici poletja si za zajtrk ali malico pogosto privoščim marelice ali breskve / nektarine. **Marelice** so poletno sadje, bogato z vitaminom A in C, z vodo, vitamini, minerali (predvsem izstopa kalij) in prehranskimi vlakninami, energijski vnos pa predstavlja 28 kalorij na 100 gramov. **Breskve** vsebujejo dober odmerek vlaknin, če jih jemo z lupino; če

slednjega ni, se količina prepolovi. Vitaminski delež breskev je predvsem provitamin A ali retinol. Hkrati ima odlično koncentracijo kalija. 100 gramov pa vsebuje 25 kalorij. Z marelicami in breskvami lahko naredite odlične sladice in marmelade.

Nekoč je nono zame spravljal najbolj sladke **melone** pod posteljo in dišala mu je cela soba! Tako sladkih melon kakor so bile nonotove nisem več jedla, v vsakem primeru pa velja melona za sadje z visokim deležem sladkorja, vsebuje ga namreč okoli 13 %. Količina vode, ki jo vsebuje, pogosto presega 90 %. Kljub veliki vsebnosti sladkorja, je melona zaradi majhne kalorične vrednosti prijazno živilo med nizkokalorično dieto: 100 gramov živila namreč zagotavlja le 33 kcal. Melona je zelo bogata z vitamini in minerali: predvsem vitaminom A, C, PP in sledi vitaminov B1 in B2; je dober vir kalija, a opazna je tudi količina fosforja, kalcija in natrija. Odlično se poda ob pršutu!

Glavni junak poletja je zagotovo osvežujoča, odžejajoča, nizkokalorična **lubenica**! Vsebuje 93 % vode in le 16 kalorij na 100 gramov ter vitamine A, C in B6, od mineralov pa kalij, fosfor in magnezij. Deluje čistilno in diuretično. Zaradi mineralov

Sabrina Simonovich

in vitaminov, ki jih vsebuje, predstavlja naravno zdravilo proti utrujenosti, telesni izčrpanosti in stresu. Prisotnost antioksidantov in karotenoidov predstavlja pa možna pomoč pri preprečevanju tumorjev. Uživanje lubenice je zaradi vsebnosti kalija priporočljivo pri motnjah, povezanih s spremembo osmotskega tlaka, zadrževanjem vode, nevromuskularno razdražljivostjo in srčnim ritmom. Avgusta nabiram slive in delam marmelado, brez sladkorja. Zame najboljša marmelada, a slive so dobre tudi tako, sveže, z drevesa. **Slive** vsebujejo veliko vode in vlaknin, kar je koristno za vse tiste, ki trpijo zaradi zaprtja. Imajo tudi pomembno antioksidativno funkcijo zaradi vsebnosti vitamina C in karotenoidov. Bogate so tudi z minerali, med katerimi je nedvomno najpomembnejši kalij. 100 gramov vsebuje 42 kalorij.

In poletje zaključimo ponovno s figami; zaradi manjše količine dežja vsebujejo tokrat manj vode, so manjše in še bolj sladke ...

Sabrina Simonovich, prof. športne vzgoje, trener fitnesa, učitelj joge, učitelj in trener alpskega smučanja, prehranski svetovalec, www.sabrinafit.eu.

NA KAJ JE POTREBNO BITI PAZLJIV V DANAŠNJI POPLAVI PREHRANSKIH SVETOVALCEV?

Dajana Smolnik

prehana ni tuja. Prav tako ni nobenih znanstvenih dokazov, da bi bile kakršnekoli restriktivne diete boljše za človekovo zdravje kakor vsejeda, raznolika prehrana. Ravno nasprotno – velikokrat lahko take diete izključujejo živila, bogata s hranili in ne vključujejo dovolj raznovrstne hrane, kar lahko v najslabšem primeru ogrozi vaše zdravje. Prehranski svetovalec ne sme svetovati pristransko ali po svojem osebnem okusu, če želi nuditi osebi strokovno prehransko svetovanje, brez morebitnega ogrožanja zdravja (tudi duševnega).

PRODAJA JEDILNIKOV BREZ PREHRANSKE OBRAVNAVE

Vnaprej sestavljeni jedilniki se prodajajo samo zaradi enega cilja – hitrega zaslužka. Navadno za promocijo jedilnika svetovalec promovira svoje fit telo in prej/potem slike strank, za katere niti ne moremo vedeti, kako so tak videz dosegle in kako dolgo je ta "uspeh" trajal. Sporočilo takih slik je, če tako ješ, boš imel tudi ti tak videz. Taki jedilniki ne upoštevajo različnih prehranjevalnih navad ljudi, posameznikovega načina življenja in drugih pomembnih okoliščin, ki vplivajo na dolgoročno vzdrževanje novih navad, katerih cilj je predvsem zdravje in zadovoljstvo posameznika. Če želimo spremeniti lastne prehranjevalne navade, nam ni v nobeno korist primerjanje z drugimi, saj smo si med seboj različni. Za uporaben jedilnik je potrebna individualna prehranska obravnava, kjer nas prehranski svetovalec bolje spozna – naš življenjski slog, kulturo, navade, težave v povezavi s prehrano ipd. ter to v jedilniku upošteva, nam ne obrne življenja na glavo.

STO XY DIETO SE BOŠ REŠIL BOLEZNI

Vedeti moramo, da nam je primerna prehrana pri bolezni lahko le dobra (v nekaterih primerih celo odlična) podpora za izboljšanje kakovosti življenja, ne more pa vas kar pozdraviti, saj niti hrana niti določena živila nimata take moči. Tako prehransko svetovanje je potencialno škodljivo, saj lahko resno bolnim ljudem nevede ogrozijo zdravstveno stanje.

Če imaš kakšno vprašanje, me najdeš na:

- E-naslov: dajana.dietetika@gmail.com
- Instagram: [jem.z.glavo](https://www.instagram.com/jem.z.glavo)

ALESSI

TOČKE ZVESTOBE

Več na www.spar.si.

PRIPRAVITE MIZO DO POPOLNOSTI

Zbiranje točk zvestobe: 6. 7. – 27. 9. 2022
Unovčevanje točk do 11. 10. 2022

DO
78%
CENEJE

SPAR

INTERSPAR

Pred leti si nikoli ne bi mislila, da bo danes toliko prehranskih strokovnjakov, ki zavedno ali nezavedno ustvarjajo zmedo na področju prehrane z informacijami, ki nimajo nobene znanstvene podlage.

Znanost ima v prehrani vedno prednost pred čustvi in prepričanju, čeprav je to včasih težko sprejeti. V tem članku bom izpostavila nekaj pomembnih značilnosti prehranskih svetovalcev, katere je dobro poznati, v kolikor boste iskali pomoč glede prehrane.

KAKO SE NAZIVI MED SEBOJ RAZLIKUJEJO?

Najpogostejše se srečujemo z nazivi prehranski svetovalec, nutricionist in dietetik. Za pridobitev naziva prehranski svetovalec ali nutricionist je dovolj opravljen tečaj prehrane, dietetik pa je mednarodno priznan naziv, ki ga pridobi oseba z zaključkom študija dietetike (dodiplomski ali podiplomski), zato ga ne sme uporabljati kdorkoli, ki se želi ukvarjati s prehranskim svetovanjem. Dietetik je zdravstveni poklic,

zatorej ima poglobljeno znanje klinične prehrane, in če želi delati v zdravstvu, mora opraviti tudi pripravništvo in strokovni izpit, da pridobi še naziv dietetik v zdravstveni dejavnosti, ki ga izdaja ministrstvo za zdravje (tj. potrdilo, da sme izvajati zdravstveno dejavnost). Do tega naziva lahko pridejo tudi tisti, ki so študirali prehrano in ne samo dietetiko. Ne glede na naziv se pred iskanjem prehranskih nasvetov pozanimajte o izobrazbi in tudi praktičnih izkušnjah svetovalca.

PRISTRANSKOST IN ČRNO-BELI POGLED NA PREHRANJEVANJE

Ali vam izbrani prehranski svetovalec po pregledu in pogovoru o vaših prehranjevalnih navadah začne predavati o prepovedanih živilih in prepove uživanja vašega najljubša živila? Ali pa mogoče zagovarja samo en način prehranjevanja kot pravilen in zdrav? Zelo malo je situacij, ko se je za naše zdravje koristno izogibati nekaterim živilom (celiakija, alergije na živilo, laktozna intoleranca), vendar je za kaj takega nujna zdravstvena obravnava in nato po potrebi individualna prehranska obravnava pri dietetiku, ki mu klinična

Mesto, v katerem se lepo živi
Una città dove è bello vivere

Muzejski park

V osrčju mesta je zrasel nov mestni park, ki nagovarja različne generacije uporabnikov in ponuja prostor za druženje, srečevanje in aktivno preživljanje prostega časa.

Parco del museo

Nel cuore cittadino è sorto un nuovo parco urbano che offre spazi per la socializzazione, l'incontro e lo svago ed è aperto a tutte le generazioni di cittadini.

Obmorski park Žusterna

Na novo urejen in ozelenjen obmorski park pred Žusterno je priljubljeno mesto srečevanja in druženja občanov ter prostor za rekreacijo in aktivno preživljanje prostega časa.

Parco urbano sul lungomare di Giusterna

Il nuovo e verde parco urbano sul lungomare di Giusterna è un punto d'incontro molto frequentato dai cittadini e un luogo ideale per attività ricreative e lo svago.

Gasilski dom Babiči

Po več kot 40 letih je Prostovoljno gasilsko društvo Babiči dočakalo prenovljene prostore njihovega doma.

Caserma dei vigili del fuoco a Babiči

Dopo più di 40 anni, l'Associazione dei vigili del fuoco volontari di Babiči può finalmente operare negli spazi rinnovati della propria caserma.

Avtobusna postaja Koper

Sveža in sodobna je tudi glavna avtobusna postaja na Kolodvorski ulici v Kopru, ki se ponaša s 14 nadkritimi peroni in ličnim pritličnim objektom.

Stazione degli autobus Capodistria

Totalmente nuova è la moderna stazione centrale degli autobus che si trova in Strada della Stazione 11 a Capodistria e vanta ben 14 piattaforme nonché un piacevole spazio di accoglienza per i passeggeri.

Plezalni center Koper

Z izgradnjo zunanje plezalne stene za težavnostno in hitrostno plezanje bo koprski plezalni center kot prvi v Sloveniji na enem mestu združeval vse tri plezalne discipline.

Centro di arrampicata di Capodistria

Con la costruzione di una parete di arrampicata all'aperto, adibita all'arrampicata sportiva e di velocità, il Centro di arrampicata di Capodistria sarà il primo in Slovenia a combinare tutte e tre le discipline di arrampicata in un unico luogo.

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTA' DI CAPODISTRIA

»TU SMO ZA TO, DA DELIMO ČUSTVA.«

Ob 50- obletnici Avditorija Portorož, 25- obletnici Turističnega združenja Portorož in v Tartinijevem letu so Občina Piran, Avditorij Portorož in umetniški vodja festivala Brane Rončel priredili pravo poslastico za vse ljubitelje dobre glasbe – Jazz festival Piran / Portorož.

Na oder portoroškega Avditorija so stopile legende svetovnega glasbenega prizorišča. Ob domači zasedbi Bossa de Novo še Iván "Melón" Lewis, Elliott Sharp Trio, Matt Schofield, Kenny Garrett & Sounds from the Ancestors, Alfredo de la Fé, Richard Galliano, Boney Fields in Gilberto Gil & Family. Takšno podobo je imela prva izvedba festivala, ki ga lahko brez dvoma v letošnjem evropskem poletju umestimo med najboljše in vsebinsko najpestrejšje z jazzom, bluesom, improvizirano glasbo, rockom, tangom, salso in funkom.

Umetniški vodja festivala Brane Rončel: "Pripeljal sem najboljše med najboljšimi. Letos je bilo to izjemno težko zaradi nepredvidljivosti časa, mnogih odpovedi letov, nenehnega dvigovanja cen letalskih prevozov. Upam si trditi, da je to najboljši festival v obsegu 500 kilometrov."

Za sklepno dejanje je poskrbel velikan brazilske glasbe Gilberto Gil, ki je na oder portoroškega amfiteatra nastopil z glasbeno vsestransko podkovanimi člani družine. V pogovoru z novinarji se je zahvalil organizatorjem festivala, da lahko

brazilsko glasbo in kulturo znova deli s slovensko publiko. Od prvega obiska Slovenije letos namreč mineva natanko 34 let (Jazz festival v Križankah, 1988, bobnar Max Roach je prispeval uvod v Gilov nastop).

PRVI OBISK SLOVENIJE

Gil pravi, da je leta 1988, na dan koncerta obtičal na frankfurtskem letališču. Z ženo Floro sta nato odletela v Zagreb in se z avtobusom, na katerem

so bile tudi kokoši, odpeljala proti Ljubljani. Ob prihodu v mesto je taksista prosil, naj ju zapelje v Križanke, saj je bil ravno čas za tonsko vajo. "Čez tri ali štiri ure sem že stal na odru pred publiko," o razburljivi dogodivščini pove Gil in doda, da so Slovenci potrebovali približno dve uri, da so dojeli, da lahko na koncertu plešejo in ne samo poslušajo glasbe. "Potem pa so se pritoževali, češ da je bil koncert prekratek," se zasmeji.

Pojekt Gil & Family

Na odru amfiteatra so mesto dobile tako izbrane skladbe in resni trenutki muziciranja kot otroška razposajenost, saj so nastopili tudi najmlajši člani Gilove družine. "Glavni »krivec« za ta družinski glasbeni eksperiment, v okviru katerega nastopamo na kar šestnajstih evropskih odrih, je moja hčera Preta," pove Gil. Na poti jih spremlja tudi snemalna ekipa, ki bo poskrbela za ovekovečenje turneje po Evropi in v Maroku z drugim delom nadaljevanke At Home With The Gils (Pri Gilovih doma). Prvih pet nadaljevanj je bilo na sporedu letos, prav toliko pa jih na televizijske zaslone prihaja prihodnje leto.

Številno publiko je Gil z družino razvajal z mešanico starejših in novejših skladb ter glasbo po izboru članov družine, koncert pa zaključil s klasičnima skladbama njegovega obsežnega repertoarja Aquele Abraco in Toda Menina Bahiana. "Že samo to, da lahko delimo brazilsko glasbo, je samo po sebi naše sporočilo. Tu smo zato, da delimo čustva," zaključil Gil.

Polona Žigo

ČEBELJI PIK

Kaj lahko naredite, da bodo piki manj boleči in kdaj je nujen obisk pri zdravniku?

Piki večine žuželk so si na videz podobni. Povzročijo rdečino in bolečo otekline, a niso posebej nevarni, le neprijetni. Če ste na pike žuželk alergični, potem je potrebna še toliko večja previdnost. Če nimate večjih težav, pa si lahko pomagata sami z blaženjem otekline, srbečice, rdečice in bolečine. Kljub temu je priporočljivo, da

se ob piku ose ali čebele pravilno odzovete.

Če vas piči čebela, čim prej odstranite želo, da se sprost čim manjša količina strupa. Nato pa na mesto pika položite aspirin, ki ste ga prej dali pod tekočo vodo. Če nimate aspirina, bo zadostovala tudi soda bikarbona. Pol žličke sode zmešajte z nekaj kapljicami vode in položite na mesto pika. Pustite delovati od 10 do 15 minut, nato pa obrišite.

Posledice pika ose so podobne. Mesto pika postane rdeče in oteklo, občutimo bolečino in pekoč občutek, pozneje pa nastopi srbečica. Osa lahko piči tudi večkrat v enem samem napadu, saj želo ne ostane v žrtvi kot pri čebeli. Na otekline položite hladen obkladek, vnetje pa pomirite z antihistaminsko kremo. Kadar je reakcija močnejša in je otekline večja, vzamite sistemski antihistaminik v obliki tablet, ki je v lekarni na voljo brez recepta. Lahko uporabite tudi gel ali mazilo.

Osebe, ki so alergične na pike žuželk, morajo pri sebi vedno imeti prvo pomoč, ki vsebuje injekcijo adrenalina, antihistaminske in kortikosteroidne tablete. Kljub prvi pomoči pa morajo še vedno čim prej obiskati zdravnika.

V hujših primerih lahko pride do anafilaktičnega šoka. Ob tem pride do povečane prepustnosti kapilar, kar povzroči otekanje sluznice in krčenje gladkih mišic. Gre za hudo alergijsko reakcijo, ki prizadene celoten organizem, razvije se alergijski šok z nenadnim padcem krvnega tlaka, hkrati pa se zožijo dihalne poti. Šok se pojavi v nekaj sekundah ali minutah in takšna oseba lahko umre, če ne pride pravočasno do zdravniške pomoči.

MEDUZE

Center za raziskovanje morja v Rovinju je na podlagi prejetih prijav kopalcev objavil nov zemljevid razširjenosti meduz ob obali Istre. Tokrat opazovalci poročajo tudi o morskih cvetačah in hidromeduzah, ki naj bi se pojavile tudi pri nas.

V tednu od 9. julija do 15. julija 2022 so na Centru prejeli 84 poročanj kopalcev. Največ jih vključuje

opažanje kompasne meduze (Chrysaora hysoscella), in sicer v 45 primerih, 17-krat so opazili morski klobuk (Rhizostoma pulmo), 11-krat morski oreh – rebračo, (Mnemiopsis leidyi) eno opažanje pa je bilo pripisano uhatelyu klobučnjaku (Aurelia sp.). Prejeli so tudi namig o dveh dodatnih vrstah meduz, morske cvetače dvakrat in dvakrat hidromeduze. Te naj bi bile

opažene v širši geografski regiji (Slovenija, Hrvaška, Črna gora). Štiri osebe so poročale o tem, da so jih meduze tudi opekle.

"Upoštevajte, da je lahko več vrst prisotnih na več lokacijah ali pa niso prijavljene," so ob objavi zemljevida pojavnosti pojasnili na iz rovinjskega centra, kjer zato opazovalce spodbujajo, da jim pošljejo svoja opažanja in tako pomagajo izboljšati zemljevid. Datum, fotografijo in lokacijo o dogodku lahko sporočite na tkogovs@irb.ur ali preko družbenih omrežij.

V slovenskem morju so se po opažanjih strokovnjakov z Morske biološke postaje Piran pojavile tako morske cvetače kot rebrače. "Morska cvetača je ena redkih vrst klobučnjaka, ki ima simbiotske alge na spodnji strani klobuka in se pojavlja čez poletje, razmnožuje se konec avgusta in septembra. Za kopalce ne predstavlja nevarnosti, ker ožiga ni čutiti. Tudi rebrače ne ožgejo," nam je pojasnila Andreja Ramšak in dodala, da morska cvetača zaradi simbiotskih alg lažje preživi v morskem okolju, kjer je manj razpoložljive hrane, saj nekaj hranil dobi prav od alg. Napovedi, kako bo v nadaljevanju glede pojavnosti meduz, pa kot pravi strokovnjakinja, ne morejo podati.

PRODAJATE ZAZIDLJIVO ZEMLJIŠČE?

Prostor v slovenski Istri je zelo omejen, zato je tudi toliko bolj dragocen, kar tudi viša cene nakupa zazidljivih parcel, saj je nepremičnin malo in povpraševanje že dolgo presega ponudbo.

Naša želja je, da pridejo stranke do lastnega doma, zato je še posebej v tem času pomembno, da pri iskanju nepremičnine razširite svoje možnosti tudi z nakupom primerne zazidljive parcele, mogoče celo zemljišča, na katerem stoji nepremičnina, ki potrebuje celostno prenovo.

V kolikor kupite primerno zazidljivo zemljišče, imate popolnoma proste roke nad tem, kakšna naj bo vaša hiša in kako naj bo opremljena. Tudi ni potrebno, da je gradnja zapletena in dolgotrajna. Odločitev za montažno gradnjo vam prihrani čas,

zato se lahko hitreje vselite.

V kolikor bi želeli prodati svoje zazidljivo zemljišče, nas lahko pokličete in pomagali vam bomo. Naša prednost je, da poznamo kupce. Pri prodaji je pomembno zadovoljstvo obeh strank, saj je le takšna obravnava celostna in kakovostna. Poleg tega bomo poskrbeli za vse postopke pri izpeljavi posla, vam svetovali na davčnem in pravnem področju, saj so naša ključna prednost dolgoletne izkušnje in poznavanje trga.

Obala nepremičnine d.o.o.

Obala 16, 6320 Portorož

Tel: 05 674 10 30

Mob: 041 35 22 00

E: info@obala-nepremicnine.si

W: www.obala-nepremicnine.si

Branko Lončar

Izberi dostavo po meri!

7 načinov dostave

Več kot 1.100 prevzemnih mest

Dostava tudi v roku 1 ure

POENOSTAVI SPLETNO NAKUPOVANJE Z IZBIRO DOSTAVE, KI TI NAJBOLJ USTREZA

Izberi enega od več kot 1.100 alternativnih prevzemnih mest in s spletnim orodjem "Sledenje pošiljk" spremljaj, kako blizu je tvoj paket.

Več nasvetov za enostavne spletne nakupe na www.posta.si/enostavna-dostava

POLICIJSKA DRUŽINA

Dario, Matija in Jakob Benčič iz Boninov; oče in sinova nadaljujejo policijsko tradicijo varovanja in pomaganja ljudem.

»Ne glede na to, od kod prihajaš in kaj počneš, je najbolj pomembno biti človek. Sočuten in s poslušom za soljudi, jim priskočiti na pomoč, ko je to potrebno. Zato sem se odločil za poklic policista,« pove Dario Benčič, ki si je pokojnino v uniformi prislužil za krmilom motorja. Nad tem poklicem pa je brez besed navdušil tudi sinova, 27-letnega Matijo in tri leta mlajšega Jakoba. Prvi je policist v Ajdovščini, drugi pa na PP Koper. Vsi trije so tudi zasebno strastni motoristi, ki komaj čakajo, da se skupaj odpravijo na kakšen potep z vetrom v laseh. In če se bodo nekoč odločili napisati knjigo, nedvomno v njej ne bo manjkalo razburljivih spominov na službovanje v policiji. »Ko sem se daljnega leta 1981 v osmem razredu odločal, kaj bi si želel početi, nama je s še enim sošolcem v glavo šinila zamisel, zakaj pa ne bi šla na sprejemne izpite na Policijsko šolo v Tacen. To je bil takrat poseben izziv, saj se je bilo težko prebiti med številno konkurenco. Tisti konec tedna, ko sva midva opravljala izpite, so jih izmed 38 sprejeli samo štiri. Selekcija je bila huda: moral si imeti ustrezne psihofizične sposobnosti, zdravstvene, psihične. Nato pa je

sledilo še varnostno preverjanje na domu. Najprej namreč pogledajo po evidencah o kandidatovih morebitnih prekrških, če ima kriminalno preteklost, nato pa pride vodja okoliša na dom (obiščejo pa še vse sosede) in opravi razgovor, ki pokaže, ali si primeren ali ne. Priložiti pa je treba še potrdilo od sodišča o nekaznovanosti,« se zahtevnih pogojev za vpis spominja Dario, ki je bil presrečen, da je uspel opraviti z vsemi preizkusi in je lahko pri komaj 15 letih šel od doma na šolanje v Tacen. Hitro navrže, da je sprva imel malo domotožja, predvsem pa mu namesto sonca na obali ni dišala ljubljanska megla, vendar je zelo hitro spoznal krasne sošolce, s katerimi so postali sotrpini v šoli in prijatelji.

SKOZI SITO SO PRIŠLI LE NAJBOLJŠI

»Usposabljanje ni bilo mačji kašelj. Tega danes ni več. Mi smo poleti in pozimi vstajali ob peti uri zjutraj, morali na tek, sledil je zajtrk, dvigovanje zastave in nato številni treningi. V štirih letih so nas fante natrenirali v nulo. Imeli smo še judo, karate, številne športne krožke. Med šolanjem jih je kar nekaj popustilo, saj niso zdržali tega drila. Domov smo hodili vsak drugi teden; pogoj je bil, da nisi bil dežuren, pa tudi v šoli je moralo vse »štimiti«. Če ni, si ostajal v Tacnu in se moral učiti. Med nami so se spletile prijateljske vezi

in ko smo po tretjem oziroma četrtem letniku počasi postajali ptički, ki so zapuščali gnezdo, nas je kar malo stisnilo pri srcu. Po diplomi je bilo namreč treba na teren. Prvo službo sem dobil na oddelku milice na Kozini leta 1985. Pol leta sem zdržal tam, opravil tudi obvezno dodatno usposabljanje, nato pa se, ko so iskali mlade prometnike, javil na razpis in bil sprejet. Najbolj sem si želel postati policist na motorju. Tisto so bili namreč časi tomosovih motorjev, mladi fantje pa smo sanjali, da bi vozili tudi kaj močnejšega. In ker so nam bili večji motorji nedosegljivi, smo si kot miličniki izpolnili želje. Danes je vse to bolj enostavno. Za nekaj tisočakov si lahko kupiš takšnega, ki zmore več kot tristo kilometrov na uro, vendar pa so tudi zelo nevarni, sploh za neusposobljene ali premalo usposobljene voznike. Jaz sem rasel z izkušnjami in motorji,« pravi Dario, katerega pot do policista motorista ni bila enostavna. Ko je prišel pred komandirja, se je moral najprej zgledati pri vodji tehničnih zadev, pripraviti motor, dobil sem kombinezon in čelado in se šel za štiri ure voziti. Ko je dal to skozi, je videl, če je iz pravega testa. Bil je ves vesel, da je lahko sedel na službenega BMW. V policiji so sicer poskušali še z drugimi znamkami, a so z nemško najbolj zadovoljni. Začel si je graditi kariero v policiji. Po usposabljanjih in letih delovne dobe

je napredoval do vodje patrulje, nato do vodje izmene.

NA MOTORJU V SLUŽBI IN DOMA

»Od nekdaj sem velik ljubitelj motorjev. Vzoredno službo sem imel tudi doma vedno svoj motor, razen med odraščanjem sinov. V dobrih štirih desetletjih sem prevozil več kot milijon kilometrov. Ves čas sem se tudi izobraževal in svoje znanje kot inštruktor rad prenašal na druge, tako tiste, ki so želeli opraviti razne licence kot naše prometnike,« pove Dario, ki hitro potrka, da v vseh teh letih službovanja ni imel niti ene nesreče na motorju, čeprav je bil nekdaj precej blizu, ko se mu je v delčku sekunde odvrtelo vse življenje in je mislil, da bo prišlo do najhujšega. Denimo takrat, ko so v bližini Dragonje povozili pešca, on pa je z modrimi lučmi hitel na pomoč. Pri Seči je bila kolona, on pa je kot mlad policist poln adrenalina hitel na intervencijo. V zadnjem hipu je uspel odreagirati, da ni s polno hitrostjo priletel v stoječa vozila. In potem potreboval 15 minut, da se je »zresetiral« in prišel k sebi.

PO OČETOVIH STOPINJAH

»Očeta sva od nekdaj imela zelo rada in ga spoštovala. Ne bi mogel reči, da je bil strog, četudi je mama, kadar sva kot živahna mulčka kakšno ušpičila in naju ni mogla umiriti, zagrozila, da bo prišel tata. Je pa res, da ko je prišel domov v uniformi, mu ni bilo treba nič reči ali storiti, takoj sva občutila njegovo (mirno) avtoriteto,« se spominja starejši Matija. Z njegovim poklicem policista na motorju pa se je srečal pri šestih, sedmih letih, ko ga je oče jemal s seboj, da je pobiral teniške žogice, ki so padale s stožcev na poligonih. Ali pa na družjenja in piknike s sodelavci. Sicer pa mu je pustil proste roke pri izbiri poklica. Najprej se je vpisal na gimnazijo in čez poletje delal različna dijaška dela. Delal je v računovodstvu, prodaji, klicnem centru, kjer mu tako ni težalo, da se mu je urnik neznosno vlekel. Vpisal se je še na fakulteto za varnostne vede in prišel skoraj do konca. Ob študentskem

delu med počitnicami pa je razmišljal, kaj si želi početi po diplomi. Sklenil je poskusiti še pri policiji, saj je vedel, da je delo tam bolj dinamično. Zlahka je prišel skozi zahtevne sprejemne izpite, usposabljanje, dokončal šolanje in tako kot njegov oče neznansko užival v izobraževanju ter druženju s prijatelji. »Po koncu sem razmišljal, ali si želim na sončno obalo ali ostati v megleni Ljubljani. Dileme ni bilo – sonce je le sonce, vendar pa, ker ni bilo prostih mest v Kopru, sem se pred štirimi leti pridružil policiji v Ajdovščini, kjer sem še danes,« pripoveduje Matija in dodaja, da so na postaji policisti iz vseh področij dela, tako da obravnava zelo različne stvari – od navadnih goljufij, tatvin, nasilja v družini, prometne nesreče... »Videl sem že res hude nesreče, najrazličnejše poškodbe, tudi kakšnega mrtvega, vendar smo za to dobro usposobljeni. Najbolj zahtevno pa je, ko je treba svojem povedati slabo novico. Pri tem je vedno cmok v grlu,« pravi Matija, kljub mladosti ponosni oče dveh otrok, starih dve leti in pol ter osem mesecev. V svojem delu zelo uživa, in ima tako kot oče in brat zelo rad motorje, zato bi se rad nekega dne preizkusil tudi v tem delu policije. Delo policista mu je v čast in veselje.

NAJMLAJŠI PO STOPINJAH STAREJŠIH

»Sprva sem končal srednjo šolo za računalništvo in razmišljal o tem, da bi si kariero ustvaril v tej panogi. V četrtem letniku se mi je zgodil ključni trenutek, ko smo šli na prakso na Malto. Bil sem odmaknjen od doma, delal sem v podjetju, ki se je ukvarjalo z vzdrževanjem spletnih strani, nameščanjem tiskalnikov v podjetja in popravirom računalnikov. V miru sem imel čas razmisliti, če si to res želim početi v življenju. Ugotovil sem, da je delo čisto preveč monotono, obenem pa je bilo še veliko računovodskega dela in birokracije. In tako je tudi v meni dozorela odločitev, da bi raje počel kaj drugega. In ker sem vedel, da je policijsko delo zelo zanimivo in dinamično, sem sklenil poskusiti še sam,« pove najmlajši Benčič. Ko je videl, da imajo v Tacnu super pogoje za šolanje in

ukvarjanje s športom, je odločitev hitro dozorela. »V Tacnu je bil občutek zelo domač. Hitro sem se ujel s sošolci, zlahka sem se učil in treniral, seveda pa smo se držali pravila, da ko se dela, se dela, ko se heca, pa se heca. In čas šolanja je kar poletel. In ker sem imel že od doma tako dobro popotnico na motorju, sem se seveda videl kot prometni policist,« pripoveduje Jakob, ki je z bratom izpit za motor naredil takoj, ko ga je lahko. Pri 14 letih A 1, nato čez dve leti A2, nato pa še naprej, nazadnje ga je za avto. Popolnoma usposobljen se je zlahka prijavil na razpis za delovno mesto v PP Koper. »Prav nič težko mi ni bilo, ker sem na nek način stopil v očetove čevlje. Veliko ljudi mi je reklo, a ti si od Benčiča? Če boš vsaj pol tako dober kot je oče, si na dobri poti. Že zdavnaj sem nehal šteti vse njihove pripombe in komentarje. Sem pa ponosen na očetovo znanje in predanost delu,« pove Jakob, ki se zelo dobro razume tako z očetom kot starejšim bratom. Naravnost obožuje pa ga nečak, ki se ga prav nič ne boji, ko ga obišče v uniformi. Radovedno ga pretipa, pogleda avto, kamero, skratka, lahko bi dejali, da se tako počasi vzgaja že tretja generacija policistov v družini Benčič. Vnuka pa naravnost obožuje tudi Dario.

POŠTENO DELO SE VEDNO OBREŠTUJE

»Seveda pa sem zelo ponosen na sinova. Nikoli nisem nanju poskušal vplivati, da bi se odločila za policijsko kariero. Samo pustil sem času čas. Sem ju pa učil, da je treba pomagati ljudem v stiski, biti komunikativen in pripravljen na pogovor. To se mi danes bogato obrestuje. Kamorkoli pridem, so me ljudje veseli, radi prisluhnejo mojim nasvetom glede varne vožnje z motorjem. Seveda pa ne ostaja samo pri besedah, rad sem zgled tudi z dejanji, v tem primeru vožnjo z motorjem. Vsakič znova pa ljudem polagam na srce, da je treba biti za motor fit. Vsi trije Benčiči so sicer policisti, a imajo različne okuse za motorje – očetu so všeč potovalni, Jakob obožuje športne cestne, Matija pa bi bil zadovoljen s chopperjem. »Samo tu so se geni malo pomešali,« so v smeju sklenili.

V POSADKI TREH JIH JADRA ŠEST

Lani je trenerka Jadrlnega kluba Pirat Portorož Katarina Kerševan pod svoje okrilje vzela tri znanja željne športnike. Nič nenavadnega, boste rekli, če ne bi trojica sestavljala prve slovenske posadke gluhih. Njihov jadralski izziv? Zastopati slovenske barve na svetovnem prvenstvu za gluhe jadrnalce prihodnje leto.

Ko je Športna zveza gluhih in naglušnih Slovenije potrkala na vrata Jadrlnega kluba Pirat Portorož, ni bilo nikakršnega omahovanja. Katarina Kerševan, nekdanja profesionalna jadralka, organizatorka regat in inštruktorica jadrnanja, si je od nekdanj želela približati jadrnanje osebam s posebnimi telesnimi potrebami. "Pred leti sem v svojem raziskovalnem delu imela priložnost spoznati poškodovance po prometnih nesrečah na Univerzitetnem rehabilitacijskem inštitutu Soča. Dotaknila sta se me njihova jeklena volja in želja po stiku z naravo. Jadrnanje zelo dobro poznam in vem, kako terapevtsko deluje na posameznika," pove Katarina, inštruktorica JK Pirat, ki je specializirana prav za delo z odraslimi. Njeni varovanci - Jelena Bolšedonova, Aleksandra Prelaz in Jan Orešnik - so v enem letu iz jadrnalcev začetnikov oz. nejadralcev napredovali v posadko, ki bo prihodnji mesec prvič nastopila na mednarodni regati in to skupaj s slušječimi posadkami. A začetek ni bil tako enostaven.

"Na začetku sem se spraševala, kako se bodo odzvali na plovbo po razburkanem morju. Skrbelo me je tudi, kako se bo odzvala tolmačica, ki bo morala včasih čepeti na drugi strani jadrnice, ob jamboru ali na krmi, da bomo lahko nemoteno jadrli. Izziv so predstavljali tudi specifični izrazi (orca, krma, bum), ki v svetu gluhih ne obstajajo," pove Katarina, ki je moralana na začetku te jadralske poti poenostaviti svoj besedišče. Komunikacija gluhih s slušječimi je namreč dvakrat daljša (govor in tolmačenje), njihovo besedišče pa zajema približno petino besedišča slušječih. "Skupaj smo ustvarili nov jezik, da smo se lahko sporazumevali o tehničnih stvareh. Sama pa sem iz treninga v trening osvajala kretanje, sedaj sem občasno že lahko z njimi sama na jadrnici, da dodelamo kakšne malenkosti," še doda Katarina.

POČASI SE DALEČ ... JADRA

Aleksandro in Jeleno že od nekdanj družji ljubezen do morja. Obe sta imeli nekaj izkušenj z jadrnanjem, Aleksandra pred leti tudi profesionalno z veslanjem. Ko se je začelo jadrnanje širiti med gluhih (še vedno je v povojih), sta v ekipo povabili še Jana in potrkali na vrata Jadrlnega kluba Pirat

Portorož. Jelena in Jan tudi sicer gojita močan športni duh - Jelena je aktivna odbojkašica, Jan pa košarkar. "Na prvih treningih smo usvajali teorijo z modelom jadrnice, ki ga je Katarina izdelala prav za namen poučevanja odraslih. Jadra, vetrovi, smer plutja ... vse je bilo novo za nas," pove Aleksandra, ki ji je največje preglavice delal preskok z velike na manjšo jadrnico Puck. "Na jadrnici je izjemnega pomena delati homogeno kot ekipa, zato smo sprva imeli težave s komunikacijo med nami. Med seboj se pokličemo tako, da potolčemo po barki - tako zaznamo vibracije. V slabem vremenu je

to včasih težko, a z vsakim treningom gre lažje," sta se strinjala Jelena in Jan. "Tudi kretanje z eno roko ni mačji kašelj, saj je potrebno z drugo držati krmilo ali upravljati z jadrji," še doda Jan.

Na začetku je šlo vse zelo počasi, saj doživljanje močnih čustev v tišini zahteva svoj čas. Premišljeno doziranje novosti in naporov pa je po Katarininem mnenju ključno za doseganje rezultatov in izgradnjo medsebojnega zaupanja: "Nekatere kretnje že poznam, zato tolmačko spremljam in ona spremlja mene. Skupaj delujeva kot en izvor informacij. Obenem opazujem

jadrnalce, kako se odzivajo. Komunikacija med nami zato poteka počasneje kot med slušječimi. Hecno, a med seboj se moramo bolj »poslušati«. Pri slušječih jadrncih je to drugače, saj večkrat govorimo tudi drug čez drugega."

POZOR! TOLMAČKA NA KROVU

"Gromozansko srečo smo imeli. Ne eno, našli smo dve tolmački, ki sta se pridružili ekipi in izmenično jadrli z nami," pove Katarina in v smehu doda, da sta se Karin Brumen in Špela Uršič Andres sposobni zahakljati z nogo za rob jadrnice in zavzeti skoraj akrobatske položaje, samo da

imata proste roke za kretanje. "Oni dve sta nesporni del ekipe. Med jadrnanjem se postavlja tako, da ju vsi trije jadrnalci vidijo. Ko je jadrnica nagnjena in so vsi trije na zgornjem boku, njima ni težko iti na drugo stran. Tudi če ju morje zaliva, ju nič ne zmoti," s hvaležnostjo zaključuje Katarina in se nasmeji Karin, ko pripomni, da se včasih počuti kot kakšna veverica, ki skaklja po palubi.

ŽELJE

"Jadrnanje mi je zlezlo pod kožo. Še veliko bi se rada naučila," pove Aleksandra, ki z ekipo komaj čaka prvo regato, predvsem pa borbe od prvega

do zadnjega plova po najboljših močeh. Tako bodo tudi na mednarodnih tekmovanjih gluhih na najboljši možen način zastopali Slovenijo, Jadrlni klub in same sebe kot posadko.

"Mislim, da sem njihova najbolj zvesta navijačica jaz. Dosegli so ogromno. Kdor pozna jadrnanje, zelo ceni dosežke te posadke. Imajo veliko oboževalcev," ponosno pove Katarina in doda, da jih v ekipi treh pravzaprav jadra šest. "Trije jadrnalci, dve tolmački in jaz kot trenerka," zaključuje.

Foto: Špela Uršič Andres in Katarina Kerševan.

PREKLOPITE
NA
@ RAČUN
Izberite okolju prijazen
način plačevanja računov.

SCEGLI
@ PAGAMENTI
Scegli la fatturazione elettronica
per il rispetto verso l'ambiente.

➔ www.marjeticakoper.si/eracun

marjetica
koper

POD KAKŠNIMI POGOJI DELAJO ŠTUDENTI?

Sonja Knežević

Študentski servisi študentom ponujajo različne ponudbe za zaposlitev. Poleg dolgoročnih zaposlitev se lahko odločijo tudi za enkratna in sezonska dela. Največja prednost študentskega dela je, da ponuja fleksibilen urnik, ki se lahko usklajuje s fakultetnim.

Na e-Študentskem servisu opažajo, da se mladi vedno bolj odločajo za strokovna dela glede na študijsko smer zaradi izkušenj. Čeprav na študentskem servisu ponujajo veliko strokovnih del, kot so programiranje, grafično oblikovanje, digitalni marketing, projektiranje in prevajanje, so ta večinoma omejena na Ljubljano. Na Primorskem pa so najbolj pogosta dela v gostinstvu in turizmu ter dela v prodaji in s strankami. Čeprav je delo v gostinstvu priljubljeno, je zaznan upad dela v gostinstvu po Sloveniji, saj predstavlja samo 7-8 odstotkov vsega opravljenega študentskega dela. Največja ponudba dela je v Kopru, medtem ko so študentska dela v Piranu in Izoli bolj redka. Trenutno je v slovenski Istri objavljenih malo manj kot 400 prostih del.

KAKO SO PLAČANI?

Minimalna urna postavka za študentsko delo znaša 6,17 evrov na uro bruto, oziroma 5,21 evrov na uro neto. Takih del je trenutno okoli 18 odstotkov in so najmanj zaželeni. Trenutna

povprečna urna postavka znaša 7,3 evrov na uro bruto oziroma 6,17 evrov neto. Najbolje plačana dela so tista, ki zahtevajo določeno znanje, kot so poučevanje in inštrukcije, za katere je urna postavka od 10,8 evrov bruto dalje, vaditelji in trenerji plavanja, od 11 evrov na uro bruto, računalništvo in programiranje in selitve, ki stanejo od 9,4 evrov bruto dalje.

Iz e-Študentskega servisa pravijo, da so se urne postavke v zadnjem letu zaradi izrazitega pomanjkanja kandidatov za delo dvignile. V zadnjih dveh letih se je povprečna urna postavka za študentsko delo dvignila približno za evro bruto.

Če je urna postavka prenizka, delodajalcem ne uspe pridobiti kandidatov za delo, zato referenti študentskega servisa že ob oddaji oglasa opozorijo na prenizko predlagano urno postavko. Poleg tega imajo na spletu že objavljene priporočene urne postavke glede na vrsto dela, ki jih predlagajo delodajalcem.

VEDNO TEŽJE JE NAJTI DELAVCE

Ob tolikšni ponudbi delovnih mest so študenti tisti, ki lahko izbirajo, in ne delodajalci. Za delodajalce postaja plačevanje študentov precej drago, saj morajo študentskemu servisu plačati veliko več, kot študent na koncu dobi.

DESTINACIJA PORTOROŽ & PIRAN OSTAJA NA MEDNARODNEM TURISTIČNEM ZEMLJEVIDU

Foto: Jan Godec, www.slovenia.info

Kljub številnim negotovostim je za Turističnim združenjem Portorož plodna polovica leta. Ponovno so okrepili promocijske aktivnosti v tujini in prvi julijski podatki že kažejo na to, da se tuji gosti vračajo.

Navkljub negotovosti glede organiziranosti in obstoja se na Turističnem združenju Portorož ves čas trudijo ohraniti destinacijo Portorož & Piran atraktivno na mednarodnem turističnem zemljevidu. Po atipičnih, s COVID-19 zaznamovanih letih 2020 in 2021, je njihov glavni letošnji cilj ponovno okrepiti promocijske aktivnosti na tujih tržiščih ter skladno s Strategijo razvoja turizma v občini Piran do leta 2025 spodbujati turistični obisk predvsem izven poletne sezone.

V začetku letošnjega leta so izvedli spletno

promocijsko kampanjo za zimske počitnice, marca pa je v sodelovanju vseh štirih istrskih destinacij zaživela skupna promocijska akcija Love Istria z naslovom Aktivna doživetja Istre. Od aprila do konca maja je na kar sedmih trgih (v Sloveniji, Italiji, Avstriji, Nemčiji, na Madžarskem, Češkem in Slovaškem) potekala promocijska kampanja destinacije Portorož & Piran z naslovom Mi smo tu. V kampanji je sodelovalo tudi devet turističnih ponudnikov z destinacije. Maja je Turistično združenje Portorož lansiralo prve destinacijske NFT-je, s čimer je Portorož & Piran postala prva slovenska lokalna turistična destinacija s svojim nezamenljivim žetonom. Od maja destinacija Portorož & Piran komunicira tudi na družbenem omrežju TikTok, kjer privlačne vsebine oblikuje vplivnica Noemi Zonta. Najmanj sedemkrat mesečno pošiljajo novičnike v

štirih jezikih na temo doživetij, prireditev in kongresnega turizma.

Letos so ponovno pričeli tudi intenzivneje komunicirati z italijanskimi, avstrijskimi in nemškimi mediji. Rezultati pa so se začeli že kmalu kazati v obliki novinarskih objav, med drugim v italijanski reviji Oggi, dnevniku Quotidiano nazionale, na spletnem portalu Vanity Fair Italia in na nemškem portalu Web.de. O naši destinaciji so letos pisali tudi The Guardian, Euronews in Lonely Planet. Odličen odziv je dosegel tudi video o Mariji Panger iz Nove vasi na YouTube kanalu Pasta Grannies, kjer je Turistično združenje Portorož pomagalo pri izvedbi snemanja.

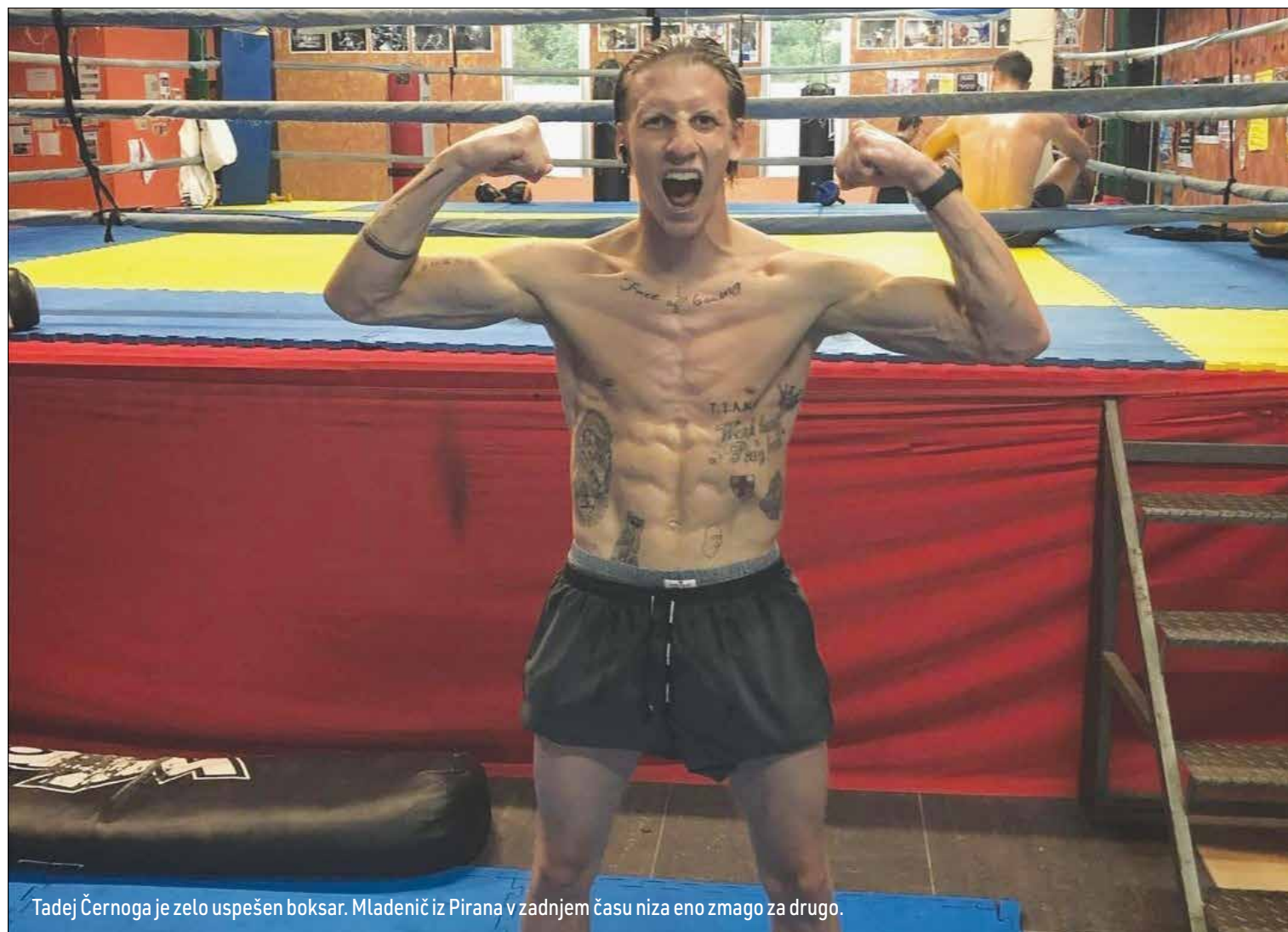
Na destinaciji so v prvi polovici leta gostili devet novinarjev iz Švice, Italije, Avstrije, Nemčije in Velike Britanije ter kar 84 turističnih agentov s celega sveta. Vsem so pripravili privlačne programe, s katerimi so jim predstavili lokalne znamenitosti in doživetja.

Destinacijo so zelo uspešno predstavljali tudi na različnih poslovnih dogodkih v tujini. Februarja se je makroregija Mediteranska in Kraška Slovenija, katere koordinator je bil TZP, uspešno predstavila na razstavi EXPO Dubaj. Udeležili pa so se še osmih dogodkov, na katerih so se srečali s tujimi turističnimi agenti, in enega turističnega sejma v Avstriji. Marca so destinacijo predstavili tudi 30 italijanskim novinarjem na elitni lokaciji v središču Milana.

Junija so koordinirali organizacijsko in logistično zelo zahtevno projekt - 29. evropsko srečanje lastnikov motorjev Harley-Davidson, ki ga je obiskalo kar 47.000 ljudi. Finančno in promocijsko so letos pomagali izpeljati tri prireditve na podeželju: 10. Praznik olja in bledeža v Padni, Šupeter po domače ter Praznik vina in česna v Novi vasi. Promocijsko so pomembno podprli tudi dogodke ob obletnici Tartini 330 in koncerte Jazz festivala Piran/Portorož. Koordinacijo in podporo pa so nudili pri organizaciji 18. Solinarskega praznika, Vespa world days 2022 Portorož in Luka Koper 8. Istrskega maratona.

Konec marca se je pričela sezona obiskov gostov s potniških ladij. Od takrat redno sodelujejo pri obiskih skupin v Padni, skupno so letos tam gostili že več kot 1.600 gostov. Organizirali so tudi tečaj za lokalne turistične vodnike in aktivno sodelovali pri pridobitvi znaka Slovenia Green Destination.

IZJEMEN ŠPORTNI TALENT TADEJ ČERNOGA

Tadej Černoga je zelo uspešen boksar. Mladenič iz Pirana v zadnjem času niza eno zmago za drugo.

Boksarji smo sicer mirni fantje, v ringu pa pravi gladiatorji! Dolga leta smo stiskali pesti za legendarnega Ptujčana Dejana Zavca, ki je v športu dosegel, kar se je doseči dalo, po športni upokojitvi pa svoje bogato znanje in spretnosti z veseljem prenaša na druge, obenem pa je navdih številnim mladim. Na drugem koncu Slovenije, v Piranu, pa je zrasel nov talent. Tadej Černoga je sicer pozno prišel v ring, a zlahka opravi z nasprotniki. Velja za enega najboljših slovenskih boksarjev, ki mu napovedujejo sanjsko kariero.

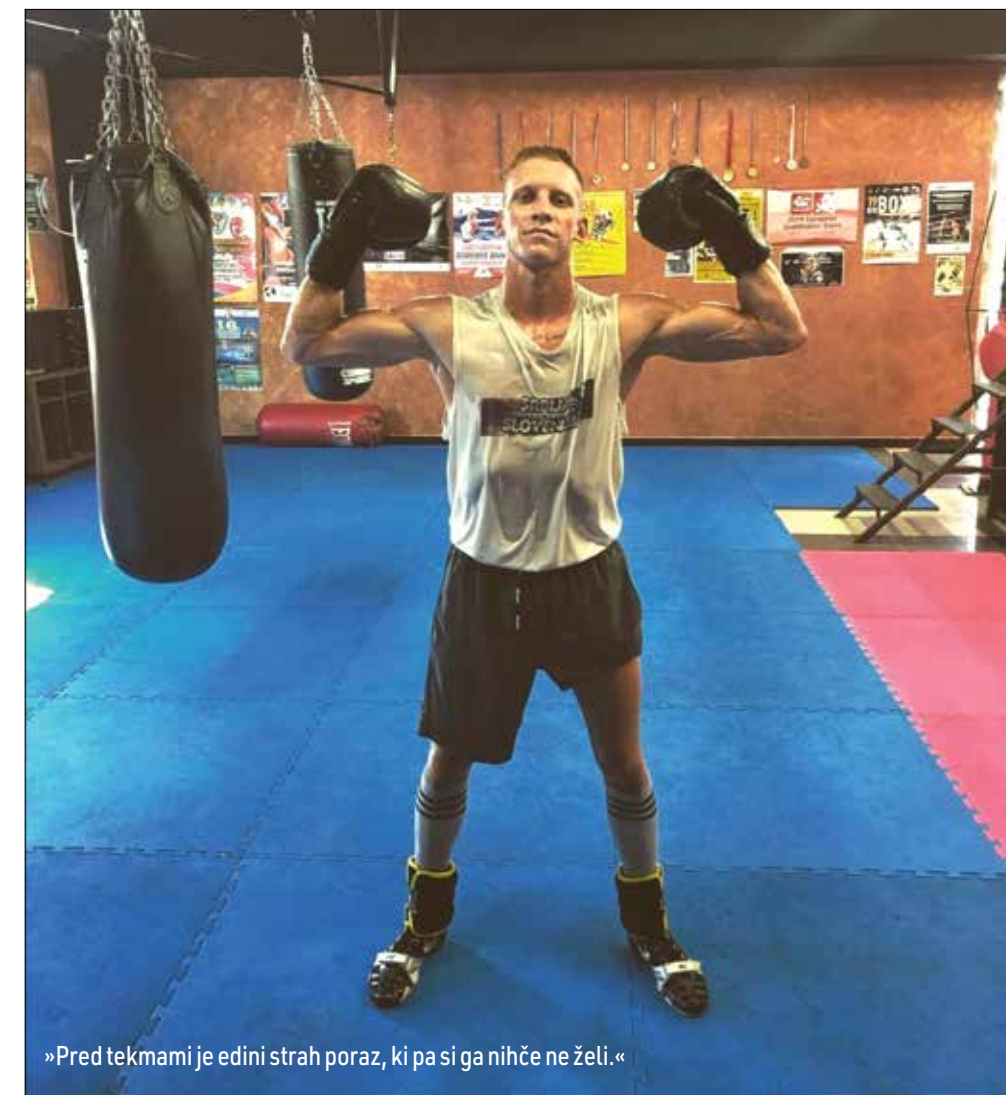
»Zelo sem navezan na svoje domače mesto. Večina moje družbe so Pirančani in otroštvo sem preživel v tem mestu. Všeč mi je njegova zgodovina, prijetni in prijazni ljudje, v poletnem času pa tudi vzdušje, ko celo mesto zaživi s turisti.

Nikoli ne bom pozabil brezskrbnega odraščanja, ko smo s prijatelji redno divjali po mestnih ulicah in delali tudi nekaj »kažina«, na trgu brcali žogo, se podli s kolesi in kasneje z motorji... Mesto se od moje mladosti do zdaj ni veliko spremenilo, pravi Tadej, ki je v otroštvu dolgo treniral nogomet. Hodil je na treninge in tekme, vendar ni bil tako strastno navezan na igro, da bi si želel postati znan in uspešen nogometaš. »Moja velika strast so bili motorji. Od otroštva sem sanjal o motorjih in da bi bil nekoč profesionalni dirkač, vendar se to žal ni uresničilo. Ko pa sem si pri devetnajstih letih, leta 2015, prvič na roke nataknil rokavice in udaril v vrečo, me je prešinilo, da si to želim. Z dvema kolegom sem šel klub, katerega je ustanovitelj in lastnik Nikola Juretič odprl dobro leto prej in Sloveniji pokazal, da ima tudi naša Istra visoko kakovostne športnike. Tako se je

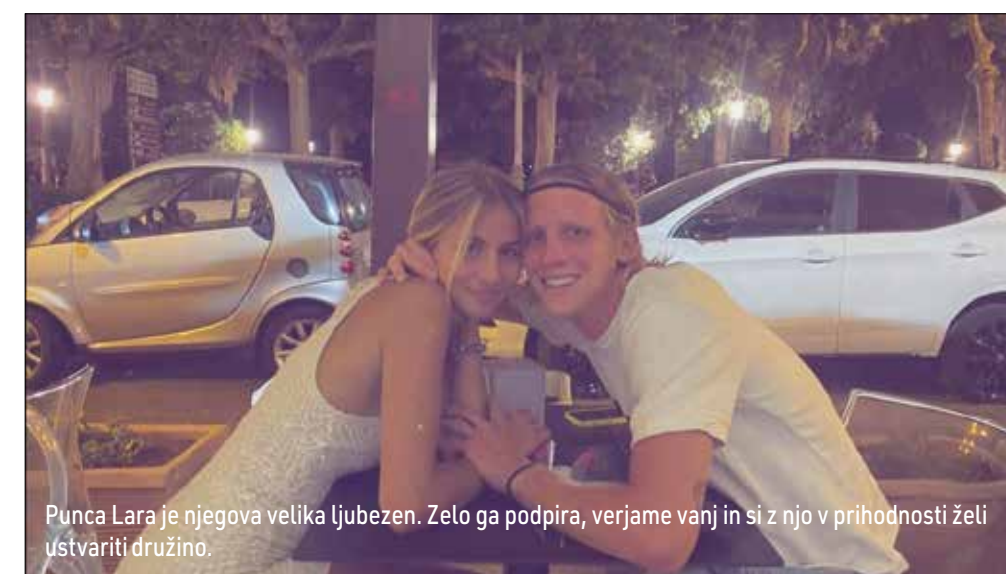
rodila ljubezen, ki traja in traja. Boks je vrhunski šport, ki je telesno izjemno zahteven, skoraj gladiatorski. Hkrati pa smo boksarji mirni in prijazni fantje, ki svoje sposobnosti kažemo le v ringu. Naj dodam še to, da moja starša nista bila nikoli povezana ne z boksom, ne s profesionalnim športom. Sta pa športno aktivna kot rekreativca. Očetu se je kasneje, ko sem že nekaj let boksar, izboljšalo zdravstveno stanje, pa je tudi sam začel trenirati. Zdaj je v telovadnici vsaj trikrat tedensko. Na začetku sta bila starša proti temu, da bi se ukvarjal z boksom, kasneje pa sta me začela podpirati. Oče je zdaj moj največji navijač, mama pa me v ringu nikoli ne gleda, temveč zame navija doma,« pove Tadej, ki ne bo nikoli pozabil svoje prve zmage.

PRVA JE BILA NAJSLAJŠA

Šele nekaj mesecev po tem, ko je začel trenirati, je šel postavni mladenič na tekmo. Prvič je zmagal prvega avgusta 2015 in še zdaj ne more pozabiti vrhunskih občutkov. »Kasneje so se zelo hitro začele nabirati zmage. Seveda sem bil vmes tudi poražen, a to je sestavni del športa in življenja ter šola za nove izzive v prihodnosti. Medalje in pokale imam spravljene v domači kantini pri starših, ki je tudi moj zelo priljubljen kotiček, saj se po tekmi rad dobro najem. Boksarji smo namreč večino svojega tekmovalnega obdobja omejeni s hrano in na dietah. Posegam lahko samo po zdravi hrani, odpovedati se moram sladkarijam in pa seveda alkoholu, ki pa sicer ne gre z nobenim športom,« pove mladenič, ki je kritičen tudi do slabih razmer v slovenskem boks. V Boksarski zvezi Slovenije se namreč dogaja veliko nepravilnosti, vendar se sam na to ne ozira. »V času priprav naredim tedensko devet do deset treningov, a mi ni nič težko, saj vem, da je treba za uspehe trdo delati. Treba je imeti trdno voljo in se biti pripravljen tudi marsičemu odreči, saj tako v športu kot življenju brez trdega dela težko dosežeš dobre rezultate. V tem športu nameravam biti čim dlje tekmovalno aktiven, kolikor mi bo dopustilo telo. Želim oditi tudi v tujino, sploh na kakšne dobre sparing priprave, sicer pa je moja osnovna baza BKP. V amaterskem boks si želim izpolniti svoje sanje in nastopiti na olimpijskih igrah v Parizu čez dve leti, nato pa se kasneje pri profesionalcih pomeriti za naslov svetovnega prvaka po WBC kategoriji,« razlaga mladenič, ki samo od boks za zdaj še ne more živeti, vendar se mu obetajo boljši časi, še zlasti, ko bo šel med profesionalce, kjer je ta šport »showbiznis« in v njem tudi veliko več denarja. Tadej je zelo hvaležen, da za zdaj večjih in težkih poškodb še ni imel, nabralo se je več manjših, po katerih je zelo hitro okrevale. »Sicer sem poln energije, rad imam vedno nove izzive, obožujem adrenalin in hitrost, svoj prosti čas pa najraje preživljam s punco Lara, ki sem jo spoznal na začetku lanskega poletja, ker me podpira in verjame vame, s prijatelji in družino. Obožujem tudi dobro hrano, sploh italijansko kuhinjo in pa trenutke, ko si lahko privoščim tudi kaj sladkega,« se sam predstavi vrhunski športnik, ki ga boste le redko srečali doma. Je preveč nemirnega duha in prepoln energije, da bi dolgo zdržal na mestu. Foto: osebni arhiv Tadeja Černoga

»Pred tekami je edini strah poraz, ki pa si ga nihče ne želi.«

Punca Lara je njegova velika ljubezen. Zelo ga podpira, verjame vanj in si z njo v prihodnosti želi ustvariti družino.

TATUJI DA, A PREVIDNOST NE BO ODVEČ

Nekateri jih dojemajo kot način, kako spregovoriti in govoriti o sebi, drugi jih preprosto jemljejo kot smernico, ki ji velja slediti. Dejstvo je, da je zgodovina tetovaž zelo dolga. Poznala so jih že starodavna ljudstva. V nekaterih primerih so bila znak plemena, drugod so verjeli, da jim tetovaže prinašajo čarobne moči. Danes so tetovaže že prave umetnine, pri katerih človeška domišljija včasih ne pozna meja. Tudi izbira dela telesa za tetovažo se z leti spreminja.

IN KAKŠNE SO LETOŠNJE SMERNICE?

Čeprav gre pri izbiri tetovaže za zelo osebno izbiro, je tudi na tem področju moč zaznati določene smernice. Tako so tudi v letu 2022 v ospredju minimalistični enobarvni tatui, ki krasijo predvsem dlani, zapestja ali prste in pogosto spominjajo na nakit, še vedno pa so zelo priljubljeni tudi večji slikovni tatui, ki ponazarjajo vrtnice, obraze ali domače živali, še zlasti hišne ljubljence.

Pri izbiri barv še vedno prevladuje črna, ki se nanaša predvsem na minimalistične tatuje, številni drugi pa še vedno prisegajo na eksplozijo barv, prav tem pa velja nameniti posebno pozornost, opozarjajo strokovnjaki.

Na ravni EU je bila v letu 2020 sprejeta omejitev za snovi v črnilih, ki se uporabljajo v tatuih in za trajno ličenje. »Namen omejitve ni prepovedati tetoviranje, temveč zagotoviti varnejšo uporabo barvil in s tem zmanjšanje tveganja za potrošnike, ki ga lahko predstavljajo nevarne kemikalije v črnilih za tetoviranje in trajno ličenje,« opozarjajo v Uradu republike Slovenije za kemikalije in dodajajo, da sprejeta uredba prinaša pomemben napredek pri varovanju zdravja ljudi, saj omejuje uporabo preko 4000 nevarnih kemikalij v črnilih za tetoviranje in trajno ličenje. Omejitve bodo po njihovih besedah zagotovo pripomogle k zmanjšanemu številu alergijskih reakcij in drugih vnetnih kožnih reakcij, ki jih lahko povzročijo črnila. Zmanjšali pa bi se lahko tudi resnejši učinki, kot so rak, poškodbe DNK ali reproduktivnega sistema.

KAKO JE Z VARNOSTJO TATUJEV?

»Varnost tatujev je kompleksno vprašanje in ni odvisna le od barvil (črnih). Barve za tetoviranje so v bistvu mešanica številnih različnih kemikalij, ki že same po sebi, še bolj pa v kombinaciji, lahko povzročijo neželene posledice,« svarijo

v Uradu republike Slovenije za kemikalije in ob tem opozarjajo, da potrošniki nikoli nimajo stoddstotnega zagotovila, saj so pri tetoviranju pravzaprav popolnoma prepuščeni »mojstrom« in barvilom, ki jih le-ti uporabljajo. Zakonodaja EU sicer, kot že rečeno, določa omejitve in prepovedi določenih barvil v barvah za tetoviranje, ki se tržijo in uporabljajo v EU, zaradi česar bi načeloma morala ustrezati večini uporabnikov. Vprašanje pa je, koliko se v praksi saloni teh omejitev dejansko zavedajo in držijo. »Tudi če določene barve zaradi omejitve ne bo več mogoče kupiti v EU, jo lahko še vedno naročajo od drugod, saj tega nadzora na mejah EU ni. Če so barve uvožene iz tretjih držav, kjer niti osnovnih omejitev ni, je teh zagotovil še manj,« dodajajo.

KEMIKALIJE V BARVAH

V barvah za tetoviranje se uporablja nekaj tisoč različnih kemikalij, ki z vidika varnosti (še) niso regulirane in v tem pogledu tudi ne docela varne. »Ko govorimo o varnosti, se je treba zavedati tudi, da so odzivi posameznikov na barvila odvisni tudi od vsakega posameznega uporabnika, njegovih fizioloških značilnosti in zdravstvenega stanja – kar nekomu ne bo povzročalo nikakršnih težav, bo lahko pri drugem povzročilo resne reakcije,«

še dodajajo v Uradu republike Slovenije za kemikalije. Poseben vidik varnosti pa so seveda tudi higienski in strokovno-tehnični pogoji, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci teh storitev. Ti lahko pomembno vplivajo na neželene posledice – jih je pa obenem težko nedvoumno ločiti od posledic, ki bi jih lahko povzročile kemikalije. »V Sloveniji že nekaj let velja pravilnik o minimalnih sanitarno-zdravstvenih pogojih za opravljanje higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, ki te pogoje določa in jih tudi nadzira. Tetoviranje v državah, kjer nimajo zahtev glede sanitarnih pogojev (tudi v EU), nas lahko dodatno izpostavi višjim tveganjem,« še opozarjajo sogovorniki.

NA KAJ MORAJO BITI ŠE POSEBEJ POZORNI?

Zakonodaja izvajalcem nalaga, da stranko pred posegom informirajo o sestavi barvil in sestavinah ter jih opozorijo glede morebitne prisotnosti kovin, ki lahko povzročajo alergijske reakcije (nikelj, krom). Prav tako jih morajo seznaniti z vsemi varnostnimi opozorili in drugimi navodili za uporabo barvil. Na podlagi teh informacij bi si potrošniki lahko ustvarili vsaj osnovno predstavbo o posegu in možnih posledicah. Ta predhodni posvet in razmislek, po potrebi tudi posvet pri

zdravniku, bi bil zelo priporočljiv. »Skupine, ki bi morale biti na te informacije še posebej pozorne, so otroci (oz. njihovi starši, pri katerih bi tetoviranje – tudi začasno – odločno odsvetovali), ljudje z občutljivo kožo, z alergijami, zmanjšano odpornostjo, kronični bolniki...« naštevajo v Uradu RS za kemikalije in dodajajo, da se za tetoviranje raje odločimo pri kakovostnih in preizkušenih izvajalcih v Sloveniji, ki svoje delo opravljajo profesionalno, tudi če so zaradi tega dražji. Ustrezno in kakovostno izveden poseg v

vseh pogledih namreč odtehta tistih nekaj evrov več.

DOBRO JE VEDETI

Sicer imamo za spremljanje neželenih učinkov tetoviranja v Sloveniji vzpostavljen t.i. sistem »kozmetovigilance«. Sistem je v osnovi namenjen spremljanju kozmetičnih proizvodov, vključuje pa tudi tatuje in proizvode za trajno ličenje. Potrošniki, ki pri uporabi kozmetičnih izdelkov ali po tetoviranju oziroma trajnem ličenju naletijo

na kakršne koli težave in neželene učinke, jih lahko sporočijo na Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) preko portala Kozmetovigilanca: spremljanje neželenih učinkov kozmetike | www.nijz.si. Sistem sicer ni namenjen neposredni individualni zdravstveni obravnavi teh učinkov, pomaga pa pri spremljanju in sistemskem ukrepanju ter zakonskem urejanju.

50. let - 50. AVDITORIJ

PORTOROŠKE NOCI 2022

LE NOTTE DI PORTOROSE 2022

12.08.2022
BAJAGA
i INSTRUKTORI

13.08.2022
JOKER OUT

14.08.2022
MAGNIFICO

www.avditorij.si • T: 05 676 67 77

@avditorij • @avditorijportoroz

Andreja Čmaj Fakin

PREVERJAMO URBANE MITE

Komarji – največja poletna nadloga

Ali je še kaj bolj nadležnega kot zvok komarja, ki ti brenči okrog glave ravno v trenutku, ko si se po napornem dnevu ulegel v udobno posteljo? Ali pa srbeč občutek na koži, ki te zmoti ravno med poletno večerjo na terasi? Mislim, da smo enotnega mnenja, da komarji zasedajo prva mesta na seznamu poletnih nevšečnosti. Pred njimi se poskušamo zaščititi na vse možne načine: z repelenti, kremami, svečami, električnimi napravami, dišavami, nalepkami, komarniki ... A včasih ne pomaga prav nič, saj vseeno najdejo pot do nas. Poznamo 3000 vrst komarjev, ampak le 100 se jih hrani s človeško krvjo (pa še to je preveč). Če ste se kdaj spraševali, kaj povzroča ta nadležen zvok pri komarju, so to njegova krila, saj z njimi zamahne med 300- do 600-krat na sekundo.

1. **S človeško krvjo se hranijo vsi komarji.** Ne drži. Pikajo samo samice, ki jim človeška kri predstavlja bogat vir beljakovin za ustvarjanje jajčec. Samci pa se hranijo cvetličnim ali rastlinskim nektarjem.
2. **Več komarjev bo v bližini vode.** Drži. Komarji obožujejo vodo, ki jo potrebujejo za razmnoževanje. Zato če jih ne želite v svoji bližini, odstranite vso stoječo vodo in rastlin

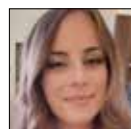
3. **Komarji imajo raje »sladko« kri.** Ne drži. Za komarje je izjemno privlačen ogljikov dioksid, ki ga izdihujemo. Pritegne jih vonj in količina ogljikovega dioksida, zato raje pikajo tiste, ki ga izdihajo več. To so predvsem ljudje s prekomerno telesno težo, nosečnice, visoki ljudje, športniki in tisti posamezniki, ki se bolj intenzivno znojijo (zaznajo namreč mlečno in sečno kislino, amonijak in druge snovi, ki se sproščajo ob znojenju). Poleg telesnega vonja pa komarje pritegne tudi telesna temperatura. Višja telesna temperatura iz površine kože izpusti več hlapnih snovi, zaradi česar nas komar lažje zazna, zato pogosteje pikajo otroke in nosečnice.
4. **Komarji imajo najraje ljudi, ki imajo krvno skupino 0.** Drži. Dokazano je namreč, da so za komarje prava poslastica osebo s krvno skupino 0 in jih pičijo kar dvakrat bolj pogosto kot nekoga, ki ima krvno skupino A. Tisti, ki imajo krvno skupino B, pa so se znašli nekje na sredini. Znanstveniki še vedno ne poznajo natančnega odgovora, zakaj je tako, predvidevajo pa, da je to odvisno od količine mlečne kisline.
5. **Pri srbečici po piku najbolj pomaga soda bikarbona.** Ne drži. Blago alergijsko reakcijo

na pik, to je srbeč izpuščaj, povzroča slina, ki jo komar izbrizga v gostitelja in vsebuje sredstvo proti strjevanju krvi (antikoagulant). Na internetu lahko najdemo tisoč in en nasvet, kaj vse pomaga pri piku komarja: soda bikarbona, kis, različne kreme, med, mrzla čajna vrečka, led, česen in celo aspirin. Vendar strokovnjaki svetujejo, da je edini način, da nas izpuščaj čim prej neha srbeti in izgine ta, da ga ne tikamo in se ne praskamo.

6. **Luč privlači komarje.** Ne drži. Komarji so namreč skoraj slepi in, kot smo že zgoraj omenili, sta za njih privlačna predvsem vonj in toplota človeškega telesa.
7. **Pik komarja ni nevaren.** Ne drži. Komarji lahko s pikom prenašajo resne bolezni. Predvsem tigrasti komarji, ki so k nam prišli iz toplih tropskih področij, lahko na ljudi prenašajo malarijo, virus Zahodnega Nila, rumeno mrzlico ter viruse zika, denga in čikungunja.

Pa še nekaj zanimivosti za konec: Komarji lahko spijejo trikratno količino lastne teže krvi. Življenjska doba komarja je manj kot dva meseca. Samci živijo 10 dni ali manj, samice pa lahko tudi do osem tednov. Komarji so vir hrane ptičev, netopirjev, rib, kačjih pastirjev in žab.

Manca Hribovšek

EDINSTVENI DOGODEK NA MORJU JE BIL LETOS REKORDEN

Letos je Caprisov Boat Party obiskalo neverjetnih 100 plovil. Foto: Jaka Ivančič

25. junija se je odvil tretji Caprisov Boat Party, edini množičen dogodek pri nas, ki poteka na morju. Letos je bila udeležba rekordna.

Ekipa najbolj poslušaneega radia v slovenski Istri je zadnjo junijsko soboto pred Fieso organizirala Caprisov Boat Party. Ta je letos presegal vsa pričakovanja, saj je bilo na dogodku prisotnih kar 100 plovil in prav toliko odgovornih kapitanov. To je vsaj enkrat več kot na prvem in drugem boat partiju. Organizatorji so zadovoljni, da so

Edina zabava na morju pri nas je letos presenetila vseh pogledih. Foto: Jaka Ivančič

tudi letos udeleženci v celoti upoštevali vse napotke organizatorjev. »Kljub občutno višji udeležbi lahko ponosno povemo, da je vse teklo kot po maslu. Zabeležili nismo niti enega samega prekrška ali druge nevšečnosti, tudi morje je ostalo povsem čisto. Poskrbeli smo za okrepljeno varnost, prisotni so bili reševalci iz vode, zdravstveno osebje in varnostna služba,« sporočajo z Radia Capris, kjer prav zaradi dobrih izkušenj zagotavljajo, da bo tovrstnih dogodkov še več. Udeleženci so se kar 6 ur na glavni "party barki" zabavali ob ritmičnih plesnih glasbah, ki so jo vrteli nepogrešljivi DJ Alessio in DJ-ji, ki jih je Radio Capris izbral s pomočjo natečaja: DJ Lara Lens, Mayama Music in Angel Anx. Vse naštetje je na klaviaturi spremljal Denis Horvat.

DO KONCA AVGUSTA TUDI RADIO NA PLAŽI

Neutrudni radijci v teh dneh svoj program v živo oddajajo iz Ankarana, že s ponedeljkom jih boste srečali na Centralni plaži Portorož, v drugi polovici avgusta pa v novem koprskem obmorskem parku. Program na plažah poteka v živo med 14. in 18. uro, priljubljenim radijskim voditeljem pa se tam pridružijo tudi številni glasbeniki z nastopi v živo. Pripravljajo še veliko aktivnosti za otroke in odmevne nagradne igre. Septembra se radijska ekipa ponovno seli v pravi radijski studio, ki pa obljublja eno veliko novost. Katero, nam na Radiu Capris niso želeli povedati, bo pa menda vse jasno že čez nekaj tednov ...

Nejc Špeh, Manca Hribovšek, Jan Veljak, Klara Beltram in Suzana Srdić z Radia Capris pred plažnim studiom v Adrii Ankarana. Foto: Dean Grgurica

PPF MLADI – 6. FESTIVALSKI DAN

V soboto, 23. julija 2022, se je zaključil tretji PPF Mladi. Obiskovalci festivala so si lahko ogledali štiri študijske filme z Akademije za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani, Akademije dramske umetnosti Zagreb (HR) ter Študija medijev, umetnosti in performansa, MAPS Univerze v Utrechtu (NL). Po projekciji

pa je festival pred gledališčem sklenil glasbeni del s Samodajefešta. Festival je skozi ves teden obiskalo veliko število gledaliških in glasbenih navdušencev, najbolj dragocena stvar festivala pa je gotovo ta, da so se na njem spoznali študentje in študentke z različnih umetniških akademij ter si izmenjevali svoje (študijske) izkušnje.

ASFALT SE LAHKO SEGREJE TUDI DO 80 STOPINJ

Medtem ko je večini ljudi znan napotek, naj se med 11. in 15. uro poleti izogibajo soncu, pa morajo biti lastniki štirinožnih prijateljev pozorni na še eno stvar. Ob že sicer visokih temperaturah zraka se lahko še veliko bolj segreje asfalt, tudi do 80 stopinj Celzija, kar lahko našim ljubljencem povzroči opekline na blazinicah tačk. V vročih dneh zato z njimi na sprehod le zjutraj in zvečer, svarijo veterinarji. Kako sploh vemo, da se je asfalt prekomerno segrel? Odprto dlan postavimo na asfaltno površino in jo tam držimo pet sekund. Če nas v tem času začne peči, so tla zagotovo prevroča za občutljive pasje tace. Kadar se v poletnih dneh vseeno čez dan odpravite na sprehod s psom, izbirajte poti, ki niso betonske ali asfaltirane. Denimo po travi ali zemlji. Obstajajo sicer tudi zaščitne nogavičke, ki bodo preprečile opekline na pasjih tacah. Vseeno pa velja opozorilo, da je dobro po vsakem sprehodu preveriti, ali so blazinice na tačkah psa razpokane ali rdeče. V tem primeru bo potreben obisk veterinarja.

BREZPLAČNA SOBA Z RAZGLEDOM

Na vrhuncu turistične sezone si turisti še vedno privoščijo dopustovanje v "sobah" z najlepšim razgledom. In to zastonj! Zakon o varstvu javnega reda in miru v 18. členu določa, da se kampiranje na javnem kraju, ki za to ni določen, ali na zasebnem prostoru brez soglasja lastnika ali posestnika kaznuje z globo 83,46 evra. Kampiranje pomeni taborjenje, postavljanje šotorišč ali drugih zasilnih objektov z namenom začasnega prenočevanja. S kaznijo v isti višini se kaznuje tudi oseba, ki spi na javnih krajih ali drugih dostopnih prostorih, ki za to niso namenjeni, in s takšnim ravnanjem koga vznemirja, še piše v 10. členu omenjenega Zakona. Samoupravne lokalne skupnosti lahko s svojimi predpisi določijo pogoje, območja in red kampiranja na svojem območju. V piranski občini je dnevno parkiranje avtodomov dovoljeno na označenih mestih pri skladišču soli, Hotelu Marko in na Seči ter v sklopu Marine Portorož. V Kopru se parkirišče za avtodome nahaja na glavni avtobusni postaji, kjer je prostora je za 37 avtodomov. Cena za 24-urno bivanje znaša 20 evrov, bivanje pa je omejeno na 72 ur. V Ankaranu dnevnega parkiranja avtodomov ne ponujajo, v Izoli pa sta ta na voljo parkirišči Argo in Tomažičeva ulica.

OSEBNA HIGIENA V ČASU REDUKCIJE VODE

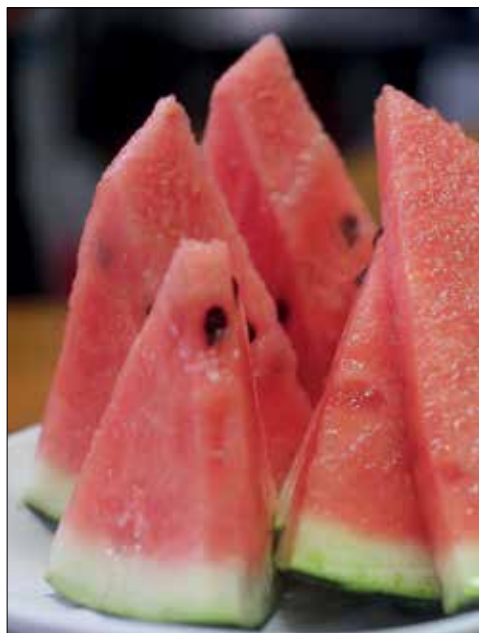
Gospodinjstva v slovenski Istri so v nabiralnike dobila brošuro Rižanskega vodovoda, v kateri je opisano, kako ravnati z vodo v času izrednih razmer v oskrbi s pitno vodo. V zgibanki je med drugim pojasnjeno, da voda, ki pri ponovni dobavi priteče po pipi, predstavlja potencialno nevarnost za zdravje ljudi, zato jo je treba pred uporabo preventivno prekuhavati. Ukrep prekuhavanja velja ves čas trajanj redukcij oziroma do preklica Rižanskega vodovoda. Opisan je tudi postopek prekuhavanja in shranjevanja vode, umivanje živil in zob, kako je s pomivanjem posode, kopanjem, prhanjem in umivanjem rok. Vodo je treba po tem, ko zavre v čisti kuhinjski posodi, prekuhavati še kakšno minuto najbolje tri minute. Vodo nato v isti posodi shranimo v hladilnik. Tako pripravljeno in shranjeno vodo lahko nato za pitje ali pripravljanje hrane uporabljamo 24, izjemoma tudi 48 ur. Če pri pranju posode uporabljamo pomivalni stroj, zadostuje program, ki posodo segreje na 66 stopinj Celzija za 10 minut, pri ročnem pranju, moramo uporabljati čim bolj vročo vodo, po splakovanju pa jo še za eno minuto namočimo v nad 82 stopinj Celzija segreto vodo. Rižanski vodovod bo uporabnike posebej še obvestil, če bo potrebno tudi prekuhavanje vode za prhanje in umivanje rok.

VRT V AVGUSTU

Počasi bo koledarju zavladal avgust. Glede na letošnje sušno obdobje, je to mesec poln upanja da bo prišlo tudi kaj padavin. V juliju so temperature bile nadpovprečne in padavine podpovprečne. Tako, da na vrtu, sadovnjaku, okrasnem vrtu... stanje ni spodbudno. Če imamo svoje vodne vire lahko rastlinam pomagamo da prebrodijo to stresno situacijo, lahko pa uporabimo pripravke, ki zaščitijo rastlino in ji pomagajo, da je stres v sušnem obdobju čim manjši. Uporabimo lahko aminokislinske pripravke in pripravke iz morskih alg. Zalivanje opravimo enkrat tedensko. Če bi dodajali gnojila, ne bi bilo nobenega učinka, ampak lahko samo še slabše. Lahko pa se poslužimo tudi okopavanja, kajti z rahljanjem zemlje zmanjšamo izgubo vlage iz tal. Ko zemljo okoplamo razbije kapilare in zmanjšamo izhlapevanje vode iz tal. V tem obdobju nas plodovke močno obdarjajo s plodovi. Vsakodnevno nas obdarijo paradižniki, paprike, melancani, feferoni, meloni.. Bogato nas obdarjajo tudi kumarice, bučke. Obirati moramo konstantno, paziti da nam ne prerastejo. Če nam bojo vremenske razmere dovolile, bomo lahko posadili sadike rdečega radiča, endivije solate, kitajsko zelje.. Sejemo lahko špinačo, ki jo lahko obiramo že kmalu, sejemo lahko tudi solate. Avgust je tudi mesec ko začnemo s setvijo motovilca. Vse to bomo lahko počeli s podporo padavin.

Zeliščni vrt v avgustu nas najbolj obremeni z nabiranjem rastlinskih delov. Drugega dela je zelo malo. Glede na vremensko situacijo priporočam, da se gredice z zelišči in dišavnicami okopljejo da ne pride do izgub vode. Tudi odstranjevanje plevelov pripomore, da rastlinam ne odžirajo vlago in hranila. Nabiramo, kot vedno ponavljam, ob suhih jutranjih urah, ko se rosa posuši. Pozorni bodimo da nabiramo samo najkvalitetnejše plodove. Primerno posušimo in shranimo.

Sadni vrt je tudi občutil sušno obdobje, zato

smo veseli vsakega sadeža, ki smo ga pridelali. Nabiramo hruške, breskve, nektarine, zgodnja jabolka, slive, ringlo... Obrezovanje koščičarjev (marelica, češnja, višnja) lahko opravimo tudi še v avgustu.

V **okrasnem vrtu** nas razveseljujejo grmovnice, enoletnice, trajnice, vrtnice s svojim prelepim cvetenjem. Z okopavanjem jim bomo pomagali da rastline lažje prebrodijo sušno obdobje. Če bo v avgustu kaj dežja, lahko opravimo dognojevanje in s tem podaljšamo intenziteto cvetenja. Paziti moramo da se na rastlinah ne razvijejo bolezni in da jih ne poškodujejo razni škodljivci. Pri veliko enoletnicah je pomembno, da odstranjujemo odcvetele cvetove, saj je s tem izgled lepši in rastline nastavi na mnoge nove cvetove.

Pri **travnatih površinah** je pomembno, da je višina košnje višja. Pomemben dejavnik je voda, če bomo deležni padavin se bo travnata površina regenerirala.

Sašo Mejak

Z DOMAČIM SLADOLEDOM V BOJ PROTI VISOKIM TEMPERATURAM

Manca Hribovšek

V tem poletju so temperature res ekstremno visoke. Na trenutke se termometri nevarno približajo štiridesetici in marsikje po Sloveniji smo že dosegli nove temperaturne rekorde. Ob tem se segreva tudi morje in moramo imeti že kar bujno domišljijo, da najdemo načine, kako se ohladiti.

Eni ležite pod klimo z mrzlo pijačo v rokah, nekateri se odpravijo v hribe, drugi pa si skrinje napolnijo z okusnim sladoledom in s kornetom v rokah upamo, da se bo čim prej dalo spet normalno zadihati. In če sklepam po sebi, ki se mi v teh dneh ne da niti v trgovino, ker bi to pomenilo, da bi se morala iz prijetno ohlajene dnevno sobe usesti v razgret avto, sem vam tokrat pripravila recept za osvežujoč doma pripravljen sladoled, ki bo tako dober, da si boste na koncu polizali prste, hkrati pa ga boste lahko brez slabe

vesti pojedli sami (ker, saj veste, poleti kalorije ne štejejo) in ga ponudili tudi vašim najmlajšim družinskim članom. Recept je lahek, hiter in si ga lahko prilagajate po lastnem okusu oziroma po sestavinah, ki jih imate trenutno pri roki. Pri tem pa le bodite izvirni in drzni.

Sestavine:

- 500 ml sladke smetane,
- 400 g sladkanega kondenziranega mleka,
- dodatek po želji.

Priprava:

Sladko smetano stepete in ji dodate sladkano kondenzirano mleko. V maso lahko vmešate karkoli vam srce poželi: zmišano sadje, nutello, karamelo, kakav, arašidovo maslo, kokos, piškote, oreščke ... Otroci se lahko poigrajo z različnimi prelivi, okrasitvami, posipi ... Če boste v doma pripravljenih sladoledih uživali samo odrasli, pa mu lahko dodate tudi liker. Pripravljen maso

prelijete v posodo ali modelčke za sladoledne lučke in jih postavite v zamrzovalnik za 6 ur.

Receptov za pripravo domačega sladoleda je veliko. Enega imam tudi za vse tiste, ki si želijo bolj zdrave verzije sladoleda oziroma ki ga ne želijo pripravljati s smetano ali mlekom. Potrebujete samo dve banani in zamrznjeno sadje po izbiri, ki jih zmiksate v mešalniku. In to je vsa umetnost. Masa mora biti mazljiva, da jo lahko prelijete v posodice in nato postavite v zamrzovalnik za 6 ur. Za vaše malčke pa lahko pripravite ledenke iz grškega jogurta, medu in zmiškanega sadja po izbiri ter jim to ponudite za popoldansko malico. Hvaležni vam bodo tudi malčki, ki jih pestijo bolečine ob izražanju prvih zobkov.

Recepte lahko pripravi prav vsak, saj so lahki, predvsem pa hitro izvedljivi. Želim vam veselo lizanje in da boste obdobje visokih temperatur čim lažje prenesli.

GEODETSKE STORITVE d.o.o. PORTOROŽ

VBS d.o.o. Portorož
Obala 125, 6320 Portorož
tel.: 05/677-85-80
GSM: 031/637-176
e-mail: bogdan@vbs.si

ELEKTROCENTER

Salon svetil in največja ponudba elektromateriala
Vanganeljska c. 6, Koper • www.elektro-center.si
Tel.: 05/ 612 1500 • GSM: 041 283 385

Za vaš hitrejši nakup sedaj z novim načinom samopostrežbe • Vabljeni v prenovljeno specializirano trgovino z elektrotehničnim materialom!

ILIPA: ant. mesto **SALEP:** zdravilo **AVOS:** denarna enota **RENI:** it. slikar **ENSOR:** belg. slikar **SLIM:** tuniz. politik **EKAR:** slo. alpinist **ILIEV:** bolg. nogometaš **GLERIA:** slo. snemalec

Naj vas ogreje
pooblaščen monter

PROTERM.IC
INŠTALACIJE & SERVIS

Čurin Igor s.p.
041/637-727
www.protermic.si

MideaGroup
humanizing technology

CLIVET
Home

Sphera EVO
2.0

SUBVENCIJE
EKO SKLADA

Ustvarite si
svoje podnebje
s toplotnimi
črpalkami **Clivet**.

- ✓ Split toplotne črpalke z integriranim bojlerjem sanitarne vode
- ✓ Split toplotne črpalke s stensko enoto
- ✓ Monoblock toplotne črpalke

Trgo ABC CENTER RABLJENIH VOZIL NE SPREGLEJ NORIH CEN!

Alfa Romeo Stelvio
Reg.: 6/2018, 115.276 km
31.900€ - 31.200€

BMW X1
Reg.: 7/2017, 103.037 km
23.800€ - 23.500€

Volkswagen Multivan 2.0
Reg.: 5/2019, 19.748 km
42.500€ - 41.900€

Captur
Reg.: 4/2017, 85.673 km
15.900€ - 15.600€

Citroen C4 Picasso
Reg.: 10/2016, 157.311 km
36.900€ - 36.400€

Maserati 4.2 V8
Reg.: 3/2007, 183.700 km
24.990€ - 24.200€

Mercedes Benz
Reg.: 4/2017, 158.970 km
23.900€ - 23.400€

Seat Tarraco 2.0 TDI
Reg.: 9/2019, 29.935 km
40.400€ - 39.400€

Renault Megane Coupe
Reg.: 7/2021, 143.068 km
8.900€ - 8.200€

Ostala ponudba
rabljenih vozil

Ostale ponudbe na www.trgoabc.si

PE Koper
Konstantin 041 382 381
Tomaž 031 380 864

- ✓ ugodno financiranje
- ✓ vozila z garancijo

PE Nova Gorica
Jana 051 302 452